Naročniki in bralci Glasa, pripravljamo nagradno žrebanje. Več o tem boste lahko brali v Glasu 9. aprila. Zamudniki, pohitite s plačilom naročnine!

LETO XXII. — Številka 26

Ustanovitelji: obč. konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka in Tržič. — Izdaja ČP Gorenjski tisk Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar — Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

KRANJ, sreda, 2. 4. 1969

Cena 50 par ali 50 starih dinarjev

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik. Od 1. januarja 1958 kot poltednik. Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko. Od 1. januarja 1964 kot poltednik in sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Krajevni praznik Žabnice in Bitenj

Pred 27 leti na Planici

V krajevni skupnosti Žabnica in Bitnje so minuli teden imeli vrsto prireditev v počastitev krajevnega praznika. Ves teden so bila na programu različna športna tekmovanja. Razen tega je mladina žabniške osnovne šole v četrtek obiskala vsa spominska obeležja v okolici in položila nanje vence. Praznovanje pa so končali v nedeljo, ko so izpred spomenika NOB v Žabnici partizanske patrulje krenile na pohod Po poteh Rovta.

Osrednja slovesnost je bila v soboto dopoldne pred spomenikom na Planici nad Crngrobom. Ob 10. uri so se udeležili spominske svečanosti predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij in predstavniki obeh krajevnih skupnosti, kranjske občine in mladinci osnovne šole Lucijan Seljak. Ob tej priliki je o dogodkih pred 27 leti govoril podpredsednik republiškega izvršnega sveta Vinko Hafner, kulturni program pa je pripravila skupina dijakov stražiške osnovne šole.

»Podobno kot danes je bilo tudi pred 27 leti. Bila je ravno tako huda zima kot letos in 27. marca je po nekaterih obronkih tod okoli še vedno ležal sneg.«

Tako je v svojem govoru obujal spomine Vinko Hasner.

Pred 27. leti (27. marca) je bila na področju Planice velika borba selške čete. 32. borcev, med katerimi so bili tudi člani štaba gorenjskih partizanov, je okrog devetih zjutraj obkolilo 600 do 800 Nemcev. V selški četi so bili takrat komandant Gregorčič, Stane Žagar in drugi: delavci, študentje, komunisti itd. Po nekaj urah srdite borbe se je komandant Gregorčič odločil za preboj. Skupini z Gregorčičem se je preboj posrečil, medtem ko so Stane Žagar in drugi takrat padli. Prebilo se je okrog 15 borcev, od katerih sta danes živa le še Drobnič in Kersnik . . .

Po končani slovesnosti so udeleženci obiskali tamkajšnje prebivalce in v prijetnem srečanju obujali spomine na dogodke med vojno. **A. Žalar**

Za vsakogar nekaj v trgovinah ŽIVILA ŽK KRANJ

Kokra KRANJ

Vsa popravila ur

vam hitro in kvalitetno opravi razširjeni servis poslovalnice URA — KRANJ, Maistrov trg 1

se priporoča Urarski servis poslovalnice URA — KRANJ

Zaprta vrata železarne

S seje delavskega sveta jeseniške železarne

V soboto je centralni delavski svet jeseniške železarne obravnaval in sprejel sanacijski program podjetja. V njem so predvideni ukrepi zunanjih dejavnikov ter naloge samega kolektiva, ki jih bo moral izpolniti, da bi podjetje znova pričelo normalno poslovati.

Kot so povedali v razpravi, so nekajmesečna opozarjanja in informacije o težkem položaju železarne le našla odmev v pristojnih organih. Medtem ko se je občina že prej odločila za svojo pomoč, so pred kratkim tudi v republiki in bankah pripravili ustrezne ukrepe. Manj obetajoča pa so za sedaj prizadevanja v zveznih organih.

Tudi sam kolektiv je z ugodnimi rezultati v prvih treh mesecih pokazal odločno voljo, da si v čim večji meri pomaga sam. Kljub povečani proizvodnji pa se bodo morali držati sklepa, da finančnih sredstev, ki jih bodo porabili za osebne dohodke, ne bodo povišali v primerjavi z lanskim zadnjim četrtletjem. Poprečne osebne dohodke bodo zato lahko dvignili le, če bodo ustavili nerentabilno proizvodnjo, znižali stroške in zmanjšali število zaposlenih. Tako rešitev so na seji tudi sprejeli.

Za Jesenice in okolico je še zlasti pomembno to, da bodo odslej vrata v železarno za nove delavce zaprta. Še naprej bodo sicer sprejemali absolvente poklicnih in drugih šol, učence jeseniških osnovnih šol v mladinskih brigadah ter seveda fante, ki se bodo vrnili iz JLA. Za delavce iz drugih krajev, ki so jih morali doslej »uvažati«, pa na Jesenicah za sedaj ne bo več dela v železarni. Predvidevajo, da bodo število zaposlenih letos tako zmanjšali za kakih 300 ljudi.

sl

Na spominski svečanosti je v soboto govoril Vinko Hafner

Visoki gostje v LTH

Marjan Brecelj, podpredsednik zvezne skupščine, Janko Smole, zvezni sekretar za finance, Boris Šnuderl, pomočnik sekretarja za zunanjo trgovino, Cveto Kobal in Mirko Jamar so pretekli petek dopoldne obiskali Loško tovarno hladilnikov. V tovarni sta jih sprejela Zdravko Krvina, predsednik občinske skupščine Škofja Loka, in Franc Braniselj, direktor podjetja. Po ogledu tovarne so se pogovarjali o stanju in perspektivah tega podjetja, gostje so se zanimali tudi za razvoj loške občine in so bili z rezultati tako gospodarskih organizacij in občine zelo zadovoljni.

Odslej lahko na vaši najbližji pošti naročite Glas, male oglase, osmrtnice, zahvale — Obrnite se na vašo najbližjo pošto ali na vašega poštarja!

Predstavljamo vam kandidate za republiške poslance na Gorenjskem

Danes vam predstavljamo kandidate za republiške poslance še iz jeseniške in radovljiške občine. Tako smo vam v zadnjih nekaj številkah na straneh našega časopisa predstavili že 49 gorenjskih kandidatov za poslance republiškega zbora in zborov delovnih skupnosti republiške skupščine. V prihodnje (do volitev) vam tako nameravamo predstaviti še preostala dva kandidata za republiško skupščino iz škofjeloške občine in gorenjske kandidate za zvezne poslance.

JESENICE
Republiški zbor

MILAN KRISTAN, rojen 18. 2. 1920 v Ljubljani. Poslanec republiškega zbora skupščine SR Slovenije od 1964. leta. V skupščini je zaposlen kot predsednik odbora za proizvodnjo in promet republiškega zbora, hkrati pa je predsednik komisije za družbeno nadzorstvo skupščine SR Slovenije. Član ZK je od 1943. leta.

Na zadnji seji republiške skupščine ste glasovali za proračun cestnega sklada SRS. Ali se vam ne zdi, da je ta proračun nekam mačehovski do Gorenjske. Letošnja zima je mnoge ceste skorajda uničila, razen tega pa je seveda res, da problem gorenjskih cest ni samo gorenjski in niti samo slovenski?

»Že na seji odbora za proizvodnjo in promet republiškega zbora — katerega predsednik sem — smo se v podrobni in temeljiti razpravi seznanili z vsemi dejavniki, ki s bili prisotni pri izdelavi programa cestnega sklada za leto 1969, kakor tudi s stanjem cest, ki so bile prizadete po zimskih zmrzlinah.

Gorenjski poslanci so v razpravi opozorili na izredno kritično stanje na nekaterih odsekih glavne magistrale, tako na primer na odsek pri Jeprci in odsek Lesce — Moste — Jesenice, kakor tudi na stanje nekaterih drugih cest.

Odbor je ugotovil, da program za leto 1969 v celoti temelji na srednjeročnem planu, katerega je sprejela skupščina za obdobje do leta 1970 in da torej ne moremo očitati skladu spreminjanje programa ali kakršnekoli druge samovoljnosti. Na tem sestanku so poslanci dobili tudi obljubo, da bo sklad skupaj s posameznimi občinskimi skupščinami poskušal najti s premostitvenimi krediti možnost, da se dela, ki so predvidena po srednjeročnem planu za leto 1970, na cestah, ki so izredno slabe, izvedejo že to leto.

Zaradi takšnih zaključkov na seji odbora — podobna informacija pa je bila dana tudi na seji zbora — zaradi splošnega vzdušja ter končno tudi zaradi tega, ker se bo izgradnja predora pod Karavankami izvajala tako, da z deli ne bomo kasnili v primerjavi z izvajanjem del na avstrijski strani in ker se bo letos izdelal glavni projekt ceste Podkoren — Ljubljana, sem glasoval za proračun cestnega sklada.«

JANKO BURNIK, rojen 1. 7. 1923 na Jesenicah, ima višjo izobrazbo in je zaposlen kot pomočnik direktorja Zdravstvenega doma Jesenice. Član ZK je od 1944. leta. Je tudi predsednik strokovnega odbora sindikata družbenih služb pri občinskem sindikalnem svetu Jesenice.

● Katerim osnovnim vprašanjem današnjega časa bi po vašem moral prisluhniti poslanec in kakšne stike bi moral navezati z volivci, da bi bilo njegovo delo uspešno?

»Za jeseniško občino je značilno, da je njena gospodarska struktura enostranska; saj je v glavnem razvita le težka industrija. Zato je prav, da si občinska skupščini in druge družbenopolitične organizacije prizadevajo za razvijanje drugih dejavnosti: lahka industrija, obrt in turizem. Sestav zaposlenih ni najboljši in treba je iskati možnosti novih delovnih mest; predvsem za zaposlitev žensk. Rezultati teh naporov se kažejo. Treba jih bo le še povečati.

Zavedam se odgovornosti pred volivci. Res je sicer, da poslanec ne more biti vedno navzoč pri obravnavanju najrazličnejših problemov. Res pa je tudi, da mora prisluhniti tej problematiki in jo tudi reševati. Pri tem pa bi se moral včasih poslužiti za navezovanje stikov tudi nekaterih manj znanih oblik.«

Gospodarski zbor

Inž. NEMEC STEFAN, rojen 25. 2. 1931 na Javorniku, strojni inženir v Železarni Jesenice. V tovarni je vodja energetskega gospodarstva. Je odbornik in podpredsednik jeseniške občinske skupščine. Član ZK je od 1953. leta.

OB 50-LETNICI ZKJ

»Obznana« in zakon o zaščiti države

V letih po vukovarskem kongresu, bil je 1920. leta, je bilo revolucionarno razpoloženje ljudskih množic naklonjeno partiji. Vendar, ni bila sposobna, da to razpoloženje izkoristi.

Država je preživljala težke pretrese. V Varaždinu so se dvignili delavci in osvobodili 300 zapornikov. V Mariboru so se uprli vojaki in oficirji, organiziran pa je bil tudi generalni štrajk železničarjev, ki je trajal 14 dni. Tudi v Ljubljani in Subotici srečamo podobne poteze delavcev. Rudarji v Trbovljah so vrgli mestno oblast, razobesili rdeče zastave in proglasili republiko, ki je živela tri dni.

Množice širom po Jugoslaviji so se borile za svoje pravice, a na žalost preveč stihijsko. Na občinskih volitvah 1920. leta so komunisti zmagali v mnogih jugoslovanskih mestih — Valjevo, Leskovac, Niš, Kragujevac, Šabac, Pirot, Užice, Veles, Kumanovo, Zagreb, Vukovar in Osijek. V Beogradu pa so komunisti dobili več glasov kakor demokrati in republikanci.

V tem, dvajsetem letu našega stoletja, pravi nekdo, se je oblast dobesedno »valila po ulicah«. Toda, ni bilo nekoga, ki bi jo pobral.

Partija tedaj za tako dejanje ni bila sposobna.

Zato ni bila kriva samo njena neorganiziranost in neodločnost, da izkoristi revolucionarno razpoloženje množic, posebno delavcev. Ne. Tudi oblast je kaj kmalu spoznala, da je nevarnost takoimenovane »rdeče infekcije« velika in nezadržljiva. Odločila se je za skrajni in po njenem prepričanju tudi rešilni korak — neusmiljen in krvav napad na komuniste.

Začel se je **obračun.**

Ponoči med 30. in 31. decembrom 1920. leta se je v Beogradu razširila novica, da je tedanja vlada razglasila »Obznano«, s katero se partija postavlja iz zakona. Že zgodaj zjutraj, na novo leto 1921. leta, je bil objavljen ukaz takratnega notranjega ministra Milorada Draškovića o zaprtju partijskih in sindikalnih domov.

Komunisti so utihnili in se umaknili. Ta njihov korak pa ni bilo znamenje strahu ali preplaha. Se isto leto je bil ubit notranji minister Drašković. Atentat je bil v Delnicah, pri njem pa je sodelovala skupina mladih komunistov iz Zagreba: Alija Alijagić, Rodoljub Čolaković, Diko Lopandić in Nikola Petrović. Draškovića je ubil Alija Alijagić, ki je bil zaradi tega dejanja kasneje tudi obsojen na smrt.

Ti mladi fantje, ki so izvedli atentat, so nosili v sebi težnje, želje in hotenja delovnega ljudstva, ki je na svoji koži najbolj občutilo bič tedanjega režima. Vendar, takratno partijsko vodstvo ni bilo sposobno da razpoloženje združi v enotno revolucijo. Nasprotno. Tedanje vodstvo je bila velika »cokla« pri uresničevanju le-tega. Pa ne samo to. Kasnejše razprave in analize tedanjega stanja v partiji so pokazale, da je vodstvo revolucionarno gibanje v Jugoslaviji dušilo, ne samo zaviralo!

Oblast je šla v svojih sankcijah še dlje. Vzrok za to ji je bil že omenjeni atentat na notranjega ministra Draškovića. Sprejela je zloglasni zakon o zaščiti države. Z njim so prenehali vsi mandati komunističnim poslancem.

To so bila mračna in težka leta jugoslovanskega delavskega razreda, leta, v katerih je bil zgodovinsko nastali razred ekonomsko uničen in politično praktično brez pravic.

Leta, v katerih sta bila sprejeta »preventivna« vladna zakona (Obznana in zakon o zaštiti države), so pomenila začetek dolgega obdobja delovanja KPJ, v katerem so bili njeni člani množično preganjani in zapirani.

● 2. 4. 1935 — Pri Janezu Mlakarju v Šenčurju partijska konferenca. Vodil jo je Joža Vilfan. Navzoči so bili: Peter Uzar, Vencelj Perko, Albin Pibernik, Jože Jan, Janez Mlakar, Polde Stražišar, Marija Vilfan, Janez Pipan, Anton Štefe

● 4. 4. 1942 — Ustanovljena I. grupa odredov, komandant Jože Gregorčič, komisar Lojze Kebe, politična delavca Vinko Hafner in Stane Kersnik-Jelovčan

● 6. 4. 1941 — Napad na Jugoslavijo

● 8. 4. 1941 — KPS izda letake in pozove jugoslovanske narode na oboroženo odpor

MISLITE
PRAVOČASNO
NA STANOVANJE!

Zato varčujte pri
KREDIT

Gorenjski kreditni banki
ki vam odobri na podlagi privarčevanega denarja po 2% obrestni meri.
Poleg tega lahko pri ŽREBANJU zadanete lep dobitek.

gkb

● Položaj slovenskega železarstva je nedvomno zelo težak. Bilo je rečenih že mnogo mnenj. Prosimo, povejte nam, kako bi bilo moč ta vozel rešiti?

»Težave v gospodarstvu so povzročili neusklajeni odnosi v našem gospodarstvu. Najprej odprti uvoz, nato povečane cene surovinam ter prepočasno vlaganje sredstev v to panogo pod nesprejemljivimi pogoji plačevanja.

Menim, da je to nacionalni problem in ga je kot takega treba tudi tako reševati.

Ključ za rešitev ni samo v sanaciji sedanjega stanja, kar pa je prva naloga, temveč v perspektivni rešitvi. To je uskladitev cen surovinam in proizvodom na evropski nivo, hitrejše vlaganje sredstev za modernizacijo tehnologije pod pogoji, ki jih ta panoga lahko prenese in je pod takimi pogoji treba izvesti specializacijo. Taka rešitev pa leži v republiki in zvezi.«

TONE GROSELJ, rojen 10. 5. 1919 na Jesenicah, metalurški tehnik, zaposlen kot obratovodja žične valjarne v Železarni Jesenice. Bil je predsednik delavskega sveta v Železarni. Član ZK je od 1958. leta.

● Minuli torek, 25. marca 1969, dopoldne je slovenska vlada razpravljala o položaju železarstva. Kaj menite o sklepih te razprave?

»Železarstvo je ena od najvažnejših industrijskih panog narodnega gospodarstva. To potrjuje tudi zavzetost izvršnih organov naše republike izražena z vsebino sklepov o načinu saniranja slovenskih železarn. Pričakujemo, da bo tudi zvezni izvršni svet na svojem področju izvedel potrebne akcije, saj zagata železarstva prerašča občinski in tudi republiški pomen.

Probleme, ki so znotraj železarne, bo moral nedvomno reševati vsak prizadeti kolektiv sam. Menim, da je sedaj potrebno hitro in učinkovito ukrepanje za odpravo tega stanja. Samo z golo sanacijo negativnih rezultatov poslovanja železarn v preteklem letu bomo namreč pri naslednji bilanci ponovno ugotavljali neuspeh.«

Prosvetno-kulturni zbor

JOŽE GAZVODA, rojen 4. 11. 1924 v Ljubljani, zaposlen kot ravnatelj osnovne šole Kranjska gora in dosedanji poslanec prosvetno-kulturnega zbora skupščine SR Slovenije. Član ZK je od 1944. leta.

● Za katera vprašanja na področju prosvete in kulture se nameravate zavzemati, če boste ponovno izvoljeni?

»Da bi bilo vse manj očitanj med »proizvodno« in »neproizvodno« sfero, kdo na čigav račun živi. Na Jesenicah danes skupne naloge bolje razumejo proizvajalci kot razumejo družbene službe proizvodnjo. 28 odstotkov več sredstev samo za šolstvo ob relativno manjšem proračunu in ob velikih težavah v Železarni kaže, da posamezniki v negospodarstvu ne čutijo, da so del družbene skupnosti in ne razumejo, da sta obe področji povezani in odvisni drugo od drugega. Ko bomo dorasli tej družbeni zavesti, bo delo lahko. Pol poti na tej poti je za nami.«

Socialno-zdravstveni zbor

SLAVKO OSREDKAR, rojen 27. 1. 1933 v Ljubljani, pravnik, zaposlen pri Stanovanjskem podjetju Jesenice. Dosedanji poslanec socialno-zdravstvenega zbora republiške skupščine in član ZK od 1951. leta.

● Ali bi nam lahko razložili nekatera osnovna nerešena vprašanja stanovanjske gradnje pri nas?

»Stanovanjsko gradnjo spremlja vrsta bolj ali manj težkih problemov: urbanistični, finančni itd. Uspešnost in hitrost reševanja teh problemov pa je predvsem odvisna od stopnje organizirane stanovanjske gradnje.

Od vseh vprašanj, ki so združena z organizacijo stanovanjske gradnje, je za zdaj najpomembnejše vprašanje: zbiranje finančnih sredstev. To vprašanje sili v ospredje prav v zadnjem času, in to tem bolj, čimbolj se približujemo poteku dobe obveznega namenskega zbiranja finančnih sredstev v delovnih organizacijah. Zbiranje finančnih sredstev bo v bodoče, ko ne bo več zakonske prisile, bolj kot do sedaj odvisno od smotrnosti organizacije zbiranja finančnih sredstev s posebnim ekonomskim posluhom. Pri tej organizaciji bo imela pomembno, če že ne odločilno, vlogo banka, ki bo lahko z dobro organizacijo zbiranja sredstev, prek sistema oročanja, stanovanjsko gradnjo celo pospešila.«

Dr. AŽMAN TOMAŽ, rojen 13. 2. 1940 na Javorniku. Zdravnik v Bolnišnici Jesenice. Je član občinske konference ZK Jesenice.

● Kaj menite o organizaciji zdravstvene službe in kaj bi bilo po vašem mnenju treba rešiti, da bi bila ta služba resnično uspešna?

»Mislim, da zdravstvena služba ni neuspešna. Organizacija zdravstvene službe, ki naj služi preprečevanju bolezni in zdravljenja bolnih na dostojni strokovni ravni, je ponekod premalo načrtna.

Za dobro in uspešno delo pa bo potrebno večje in boljše sodelovanje s socialnim zavarovanjem, gospodarskimi organizacijami in drugimi skupnostmi.«

RADOVLJICA
Republiški zbor

FRANC JERE, rojen 12. 5. 1923 na Bohinjski Beli. Direktor Vodne skupnosti Gorenjske in dosedanji poslanec republiške skupščine. Je član komiteja občinske konference ZK in občinske konference SZDL Radovljica.

● Katera vprašanja naše nacionalne politike menite so takšna, ki terjajo v prihodnje učinkovitejših akcij. Pa še nekaj. Izredno aktivni ste bili v razpravah v naši skupščini, ko so govorili o bodoči gorenjski cesti. Ali se vam ne zdi, da tako usmerjena skupščina vendarle premalo razmišlja o ekonomskih dimenzijah tega (in tudi drugih) problemov in vendarle nekam preveč politično (upoštevajoč mnoge druge okoliščine) sprejema svoje odločitve?

»Nova skupščina bi se po mojem mnenju morala še bolj zavzemati za odločitve, ki so v skladu s smernicami gospodarske in družbene reforme. Politične in neekonomske rešitve, zlasti pa lokalistične, ne bi smele prevladovati v slovenskem parlamentu.

Bojim se, da bi s takimi odločitvami iz razvitih kaj kmalu napravili nerazvite. Če bo razvoj gorenjske regije še naprej tekel polževo pot in če nas bodo z magistralami obkrožili oziroma izolirali, potem bomo kmalu na listi tistih, ki prosijo pomoč.

Slednje opiram na analizo o gibanju gospodarstva v občini Radovljica in ugotavljam, da so osebni dohodki pod poprečjem Slovenije in pod gorenjskim poprečjem.«

PAVLE TOLAR, rojen 25. 1. 1917 v Podlonku pri Škofji Loki, zaposlen kot direktor GG Bled. Je odbornik radovljiške občinske skupščine in predsednik občinskega zbora.

● Eno izmed mnogih vprašanj je problem pašništva v planinah. Kje mislite so najgloblji problemi našega gospodarjenja z gozdovi, katera vprašanja bi morali učinkoviteje rešiti in za kakšno politiko (na tem področju) se boste zavzemali, če boste izvoljeni?

»Menim, da je postavljeno vprašanje preozko, ker bodo moje naloge kot poslanca republiškege zbora (če bi bil izvoljen) vsekakor širše in bodo segale na vsa področja našega družbenega in gospodarskega življenja. Glede tega si bom kot predstavnik volivcev prizadeval ščititi in podpirati njihove interese, hkrati pa se bom zavzemal za vsestransko blaginjo občanov. S te plati gledam tudi na probleme okoli gospodarjenja z gozdovi.

Menim, da se pri gospodarjenju z gozdovi v družbeni lastnini v tem obdobju ne pojavljajo posebni problemi. Strinjam pa se, da pri gospodarjenju z gozdovi v zasebni lasti še marsikaj ni v redu in bo v bodoče treba bolj prisluhniti in upoštevati tehtne in objektivne pobude naših kmetov z zvezi z gospodarjenjem z njihovimi gozdovi. Ni bilo prav, da doslej izrečenih očitkov nismo dovolj upoštevali, saj je znano, da slovenski kmet ceni svoj gozd in zna z njim ravnati.

Dosedanje razprave so dale že vrsto koristnih predlogov in pobud za izboljšanje gospodarjenja v zasebnih gozdovih. Po svojih močeh se bom med drugim zavzemal za uresničenje teh pobud; vključno s problemom pašništva v planinskih predelih, ki ga je po mojem mnenju treba urediti v skladu z obojestranskimi interesi.«

Gospodarski zbor

FRANC CUZNAR, rojen 17. 9. 1928 na Bledu, zaposlen kot računovodja v LIP Bled. Od 1967. leta je poslanec v republiški skupščini. Je podpredsednik radovljiške občinske skupščine.

● Tovariš Cuznar, ali bi nam lahko povedali svoje mnenje o nadaljnjih možnostih razvoja radovljiškega gospodarstva?

»V naši občini so predvsem na področju turističnega gospodarstva neomejene možnosti za njegov nadaljnji razvoj. To nam potrjuje nedavno izdelani 30-letni plan turističnega razvoja naše občine, v katerem se predvideva porast posteljnih zmogljivosti na 28.790. Razen tega pa bomo z uvajanjem zimske sezone dosegli znatno boljše izkoriščanje posteljnega fonda.

Jasno je, da ima na območju naše občine vse možnosti nadaljnjega razvoja lesna industrija, ki ima doma surovinsko osnovo, nato kovinsko-predelovalna, elektro, kemična, tekstilna, prehrambena, proizvodnja športne opreme itd.

Porast turističnega prometa bo imel nedvomno ugoden vpliv na povečanje prometa v trgovini, obrti, prevozništvu in podobno. Skratka, možnosti za nadaljnji razvoj radovljiškega gospodarstva je dovolj, za realizacijo leteh pa bo treba več smelosti in širokopoteznosti.«

JOŽE KAPUS, rojen 20. 2. 1919 na Bledu, zaposlen kot direktor Zavoda za napredek turizma na Bledu. Je član izvršnega odbora občinske konference SZDL Radovljica.

● Eden osnovnih problemov bodočega razvoja Gorenjske je turizem. Ali se vam ne zdi, da je v dosedanjih prizadevanjih na tem področju premalo zaobsežena Gorenjska kot celovito turistično območje in preveč samo občina?

»Gorenjsko je treba vzeti — glede na naravne pogoje, ki jih ima za razvoj turizma, geografsko lego in cestno magistralo sever-jug — za enotno turistično področje. Na tem področju bi morali načrtno razvijati glavne centre: Bled, Bohinj in Kranjsko goro za stacionarni inozemski turizem v povezavi z domačim; ostale manjše kraje v bližini teh centrov pa za domač in izletniški turizem. Gorenjska kot celota bi morala enotno nastopati v zahtevi za izgradnjo in opremo cestne magistrale, aktivizacijo ljubljanskega letališča ter v izgradnji kvalitetnih smučarskih centrov in izletniških točk.

To pa bomo dosegli le, če bodo gorenjske občinske skupščine nastopale enotno v sodelovanju vseh zainteresiranih gospodarskih organizacij in na podlagi okvirnega programa določenih skupnih akcij.«

Inž. JOŽE MIKEŽ, rojen 9. 9. 1927 v Ljubljani, zaposlen kot direktor Turistprogresa v Radovljici.

● Kdaj bodo Triglavsko pogorje na široko odprli našim ljudem?

»Kadar govorimo o Triglavu s turistične plati imamo v mislih predvsem zimsko športni center. Ko je urbanistični inštitut delal posebno študijo o pogojih za razvoj turizma pri nas, je bilo Triglavsko pogorje ocenjeno, kot eno najbolj idealnih za to.

Trenutno že obstaja program izgradnje Triglavskih žičnic. Vendar pa je to le del vsega, kar bi moral imeti moderni zimski športni — smučarski center. Mislim pa, da morajo vse gospodarske organizacije v radovljiški občini in drugod, ki so neposredno vezane na turizem (hoteli itd.) kot tiste, ki so posredno, spoznati, da investicije za ureditev tega zimskega centra pomenijo tako za prve kot za druge lahko veliko korist. Res pa je tudi, da glede na zahtevnost tega programa takšne investicije ne more uresničiti ena gospodarska organizacija. Potrebno bi bilo združiti sredstva in se skupaj zavzemati za uresničitev investicije oziroma programa.

Gledano s tega stališča pa je odgovor na vaše vprašanje še precej odprt.«

Prosvetno-kulturni zbor

JOŽE BOHINC, rojen 5. 3. 1928 v Trbojah. Je ravnatelj osnovne šole Gorje in predsednik občinske zveze kulturno-prosvetnih organizacij v Radovljici.

● Vemo, da se že dolga leta ukvarjate s kulturo. Za kaj ste se zavzemali na zadnjem kongresu zveze kulturno-prosvetnih organizacij?

»Bodoča nova organizacijska oblika samoupravnega združevanja v kulturnih skupnostih bo po pričakovanjih omogočila bolj usklajeno ter enotnejše oblikovanje konceptov kulturnega razvoja. Hkrati bo narekovala tudi kompletnejše programiranje dela. Na takšni širši osnovi združevanja kulturnih organizacij ter samoupravnih inštitucij bo ustvarjen tudi bogatejši potencial za akcijo in za racionalnejše in kvalitetno ter strokovno bolj racionalno načrtovanje v samih občinskih teritorialnih enotah kot tudi v širših regionalnih skupnostih.

Nedvomno bodo potrebe po racionalnosti narekovale tudi širše regionalno združevanje samoupravnih institucij ter kulturnih organizacij. Do takšnih skupnih dogovorov nas bodo najbrž prisilile razprave o oblikovanju kulturnih skupnosti.«

MIRAN KENDA, rojen 20. septembra 1928 v Radovljici. Direktor delavske univerze v Radovljici, odbornik občinskega zbora občinske skupščine, predsednik sveta matične knjižnice v Radovljici. Član ZK je od leta 1959.

● Delavske univerze se v zadnjem času mnogo ukvarjajo z najbolj perečimi problemi izobraževanja zaposlenih pri delu. Kaj sodite o teh vprašanjih?

»Program naših delavskih univerz je zelo širok; za manjše centre morda celo nekoliko preširok, da bi ga zmogle v celoti uspešno izvajati. Vseeno pa si upam trditi, da so delavske univerze našle svoje mesto v celotnem procesu izobraževanja odraslih in da vedno krepkeje posegajo vanj. Postale so namreč nepogrešljiv člen v sistemu izobraževanja in prepričan sem, da bo njih vloga vedno večja. Redno šolanje daje delavcu le osnovno izobrazbo za njegov poklic, kar pa je že zdavnaj premalo. Razvita družba in moderna proizvodnja zahtevata nenehno izpopolnjevanje znanja.

Osebno pa me poleg gornjih problemov, ki so povezani z mojim sedanjim delom, zanimajo predvsem širša vprašanja prosvete in kulture in sem svojo kandidaturo sprejel v tem smislu.«

Socialno-zdravstveni zbor

SVETOZAR PEZDIČ, rojen 28. decembra 1919 v Radovljici. Upravnik podružnice KZSZ Kranj, odbornik občinskega zbora radovljiške občinske skupščine in predsednik sveta za zdravstvo in socialno varstvo.

● V celotnem sistemu socialne varnosti pri nas v zadnjem času mnogo govorimo. Kaj bi najprej predlagali, da se spremeni v obstoječem sistemu?

»Komunalni zavod za zaposlovanje delavcev Kranj ima za območje petih gorenjskih občin registriranih približno 1089 nezaposlenih oseb. Od tega jih 72 prejema oskrbnino. Število nezaposlenih pa bi bilo občutno višje, če bi se vrnilo domov okrog 500 delavcev, ki so našli zaslužek v tujini.

Na drugi strani je pomembna ugotovitev, da gospodarske in druge organizacije zaposlujejo okrog 600 upokojencev, verjetno pa še precej več.

Ugotovljeni podatki pričajo, da bi bil problem nezaposlenih občutno manj kritičen, če bi delovna mesta, ki jih zasedajo upokojenci, zasedli nezaposleni.

Rešitev tega vprašanja je odvisna od zakonodaje, ne pa od dobre volje posameznikov, zato je nujno treba dopolniti ali spremeniti ustrezne predpise, vendar ne v škodo socialno ogroženih upokojencev.«

Organizacija, financiranje, tehnologija, kadri in drugi aspekti raziskovalnega in razvojnega dela bodo teme, ki jih bo obravnaval

SIMPOZIJ O RAZISKOVALNI IN RAZVOJNI DEJAVNOSTI V GOSPODARSKIH ORGANIZACIJAH

v dneh 8., 9. in 10. aprila 1969 v Festivalni dvorani na Bledu, v organizaciji Višje šole za organizacijo dela Kranj in pod pokroviteljstvom Gospodarske zbornice SR Slovenije.

V teh dneh se bo zvrstilo 32 referatov priznanih strokovnjakov tega področja iz gospodarskih organizacij in iz raziskovalnih ustanov.

Cena za udeležbo na simpoziju in za okrog 400 strani gradiva je 550 N din.

Prijave sprejema Višja šola za organizacijo dela Kranj, Prešernova 11 oziroma neposredno pred pričetkom simpozija v Festivalni dvorani na Bledu.

Dr. RUS BORUT, rojen 12. avgusta 1926 na Bledu, zaposlen kot upravnik ZE Bled. Od leta 1967 je poslanec socialno-zdravstvenega zbora republiške skupščine. Je tudi predsednik sekcije za zdravstvena vprašanja pri občinski konferenci SZDL Radovljica.

● Kaj menite o organizaciji slovenske zdravstvene mreže in za kaj bi se zavzemali, če bi bili ponovno izvoljeni za poslanca?

»Pri izvenbolnišnični zdravstveni mreži bi se zavzemal za tako organizacijo, ki bo omogočala prosto izbiro zdravnika, neposreden dostop in zadovoljiv odnos med bolnikom in zdravnikom. Mreža in organizacija osnovnega zdravstvenega varstva mora omogočati izvajanje dispanzerskih metod dela z epidemiološkim spremljanjem zdravstvenega stanja in zdravstvenih prilik v občini ter ogledovanje človeka in družine kot celovito osebnost in osnovno enoto pri izvajanju osnovnega zdravstvenega varstva. Za izvedbo teh nalog pa je potrebna pravilna vzgoja splošnih zdravnikov, manjša obremenitev, zadostno število srednjega medicinskega kadra, spremniti je treba odnos do zapostavljene vloge zdravnika splošne medicine v organizaciji zdravstvene službe itd.

Pri bolnišnični mreži pa bi se zavzemal za to, da bo prebivalstvo dobro preskrbljeno v področnih kakor tudi v specialnih bolnišnicah. Prizadeval bi si, da bi se izboljšalo stanje v tistih vejah bolnišničnih služb, ki poslujejo z izgubo, kar pa prebivalstvo najbolj prizadene z dolgo čakalno dobo.«

V današnji številki vam ne predstavljamo Albine Tušar, ki v jeseniški občini kandidira v prosvetno-kulturni zbor republiške skupščine. V našem časniku smo jo namreč predstavili že 12. marca letos.

A. Žalar

»Smo za načrtno gojitev gozdov...«

Kam gre denar za biološko amortizacijo? — Na območju GG Bled so lani zasadili 538.300 sadik — Skrb za ptice je skrb za gozdove

Kmet proda les, pri izplačilu pa mu poleg drugega odbijejo tudi biološko amortizacijo. »Vrag ga vedi, kam gre ta denar,« navadno zakolne kmet, ki domneva, da je prejel premalo denarja za les.

»Biološka amortizacija se plačuje po republiških predpisih,« mi je nedavno pojasnil inž. Cveto Čuk z gozdnega gospodarstva Bled in dodal: »Lani se je pri nas od biološke amortizacije zbralo 154 milijonov S din, ta denar pa potrošimo za nego, varstvo in pogozdovanje.« Polovica Slovenije je pokrita z gozdom. V območju Alp je odstotek gozdnatosti znatno višji in znaša tudi do 60 odstotkov. Gozdne površine so se pri nas povečale od 832 tisoč 920 hektarov v letu 1967 na 973.661 ha v letu 1965.

Gozdove vzdržujemo, se pravi, skrbimo za nego in varstvo gozdov. Videz negovanih gozdov je posebno pomemben v turistično razvitih predelih.

Dobro varovani in negovani gozdovi imajo odločilno vlogo v območju hudournikov in plazov, vplivajo na vodno gospodarstvo in celo na podnebje kraja.

Poglejmo, kaj so nam glede nege, varstva in pogozdovanja povedali na GG Bled.

Na območju gozdov, s katerim gospodari in upravlja GG Bled, so lani pogozdili 112 ha, nega gozdov je bila opravljena na območju 1972 hektarov, pri varstvu gozdov so opravili 26.590 ur dela, na tekočem urejanju gozdov so opravili 4095 ur dela in na melioracijskih delih 6093 delovnih ur. Za ta dela so porabili 192 milijonov S din.

Gojenje gozdov se je v zadnjih letih skoraj potrojilo. 1963. leta so pogozdili 41 ha, lani 112 ha; nega gozdov je 1963. leta zajela 893 ha, lani pa 1972 ha gozdov.

Da bi lažje razumeli obseg pogozdovanja, naj dodam še naslednje podatke: Na območju GG Bled so lani pogozdili 538.300 sadik, od tega 494.100 sadik smreke, 16.000 sadik macesna, 19.000 sadik rdečega bora, 5000 sadik jesena in 3900 sadik javorja.

Oreh ni gozdno drevo, ker pa daje prvovrstni in zelo iskan les, GG Bled letno razdeli okrog 300 sadik domačega oreha gozdnim posestnikom na območju Radovljice.

Za pridobivanje gozdnega semena ima GG Bled izločene semenske predele gozdov z najboljšim drevjem. Sadike iz domačega (GG Bled) semena prideluje specializirano podjetje v Mengšu.

Pogozdujejo predvsem z lastno delovno silo, le občasno pa na željo šol tudi šolski otroci.

Obsežna dela na pogozdovanju so terjala tudi sodobna sredstva mehanizacije. V zadnjih letih so vpeljali 4 nove vrtalne stroje za kopanje jam za sadike, nabavili so nove rovnice, za odžagovanje vej so kupili štiri motorne obžagovalke, dve krožni čistilki, prek 20 motornih žag s krajšim rezilom itd. Pri negi gozdov so začeli uporabljati kemična sredstva. V zadnjih petih letih produktivnost dela pri pogozdovanju raste poprečno za 13 odstotkov letno.

Zanimivo je vedeti, v kakšnem sorazmerju so pri pogozdovanju zajeti zasebni in družbeni gozdovi.

Lani je na območju GG Bled pogozdovanje zajelo 65 hektarov družbenih in 47 ha zasebnih gozdov. Pri pogozdovanju gozdni posestniki lahko prevzamejo dela v lastnem gozdu v enakih (finančnih) pogojih kot stalni gozdni delavci.

Gozdarji so veliki prijatelji ptic, ker ptice uničujejo mrčes na drevju. Skrb za ptice je skrb za gozdove. GG Bled letno kupi 3500 kg ptičje hrane, ki jo v zimskih dneh razdelijo po ptičjih krmiščih v gozdovih, nekaj ptičje hrane pa razdelijo šolam, da jo potem učenci nastavijo ptičam.

Inž. Čuk je še marsikaj zanimivega povedal. Na primer o rasti gozdov. Na Pokljuki in Jelovici, kjer je nadmorska višina 1200 metrov ali več, kjer je ostra klima in traja vegetacijska doba največ do 3 mesece, traja razvoj gozda od semena do zrelosti 120 do 140 let za smreko, za macesen pa še več. V nižjih legah je razvojna doba krajša. Na nekaterih področjih Jelovice je na primer 80 let stara smreka zrela za posek.

In kako je s posekom gozdov? Lani so posekali 89.700 kubičnih metrov mase lesa. Od gozdnih posestnikov so odkupili 56.400 m³ raznega lesa.

Za raziskovalno delo, ki služi gojenju gozdov, GG Bled letno daje okrog 20 milijonov S din.

Denar od biološke amortizacije se torej vrača v gozdove.

J. Vidic

Na Jesenicah

Manj denarja za komunalna dela

Na zborih volivcev so se občani med drugim seznanili tudi z letošnjim programom komunalnih del. Komunalna dela so tako ali drugače vedno tesno povezana z življenjskim standardom oziroma pogoji življenja občanov (npr. ceste, javna snaga, parki itd.). Prav zato je program komunalnih del vedno predmet kritične presoje občanov, ki dobro poznajo razmere in potrebe ter vedo, katera dela so najbolj nujna. Toda tudi tu so meje, ki jim pravimo lokalizem. Vsako naselje bi namreč želelo, da se najprej opravijo komunalna dela na njihovem območju, ker so »resnično nujna«.

Glavni vir sredstev za komunalno dejavnost je prispevek za uporabo mestnega zemljišča, ki ga plačujejo občani in delovne organizacije. Tako nai bi se letos v jeseniški občini zbralo 255 milijonov S din ali 49 odstotkov vseh planiranih sredstev. Toda iz tega vira bo letos manj denarja. Znano je, da je skupščina občine Jesenice zaradi izredno težkega položaja obveznost železarne v znesku 90 milijonov S din preložila na poznejši čas.

Drugi vir financiranja komunalnih del je občinski proračun. Pri razporedu proračunskih dohodkov za leto 1969., pa so sredstva planirana za komunalna dela manjša za 10 odstotkov v primerjavi z lanskim letom.

Planirana sredstva za komunalno dejavnost v jeseniški občini v letošnjem letu znašajo 438 milijonov S din. Del denarja bodo porabili za poravnavo obveznosti iz prejšnjih let.

Občinski program komunalnih del zajema prvo in drugo prednostno listo. Dela, ki jih zajema prva prednostna lista, naj bi opravili letos, dela po drugi prednostni listi, ki so sicer tudi nujna, pa samo če bo denar. Sicer pa bodo ta dela prišla na prvo prednostno listo drugo leto.

J. Vidic

Gorenjski poslanci o že ezarni

V petek je Gorenjska sekcija kluba poslancev pod predsedstvom Franca Puharja in na pobudo medobčinskega sveta ZK za Gorenjsko ter jeseniške železarne pripravila posvet o železarni in o črni metalurgiji. Posveta so se udeležili tudi sekretar za gospodarstvo Sveto Kobal, član izvršnega sveta SR Slovenije Rino Simoneti in predstavniki občinskih družbeno-političnih organizacij.

O položaju železarne je udeležence seznanil direktor železarne inž. Peter Kunc. Govoril je o vzrokih za težave, ki so nastale v železarni in o sanacijskem programu za odpravo leteh. O tem so spregovorili tudi poslanci in predstavniki republike. Poudarili so, da bodo slovenske železarne le združene ali z delitvijo dela dobile enakopravno mesto v črni metalurgiji v Jugoslaviji. Menili so, da bi se železarne morale bolj prilagoditi predelovalni industriji in da bi bilo treba čimprej dokončati vse začete in potrebne investicije. Nazadnje pa so poudarili, da bi pri reševanju železarn oziroma črne metalurgije morale bolj sodelovati tudi banke s svojimi sredstvi.

Radovljica — V programu razvoja radovljiške občine imajo med drugim predvidene tudi nove šole v Lipnici, Radovljici, Bledu in Bohinjski Bistrici. V sedmih letih naj bi za gradnjo šol zbrali okoli 22 milijonov N din. V Lipnici je šola že zgrajena, drugod pa naj bi začeli graditi prihodnje leto in končali do leta 1972. Osnutki načrtov so že izdelani in razstavljeni v zgradbi občinske skupščine ter v vseh krajih, kjer se bodo šole gradile. Glavni projekti bodo izdelani do konca letošnjega leta. — B. B.

Jesenice — V železniški kurilnici Jesenice so se na sestanku odločili, da bodo vsi od čistilk pa do kurjačev vpisali posojilo za modernizacijo železnic v višini 600 N din do 1500 N din. — B. B.

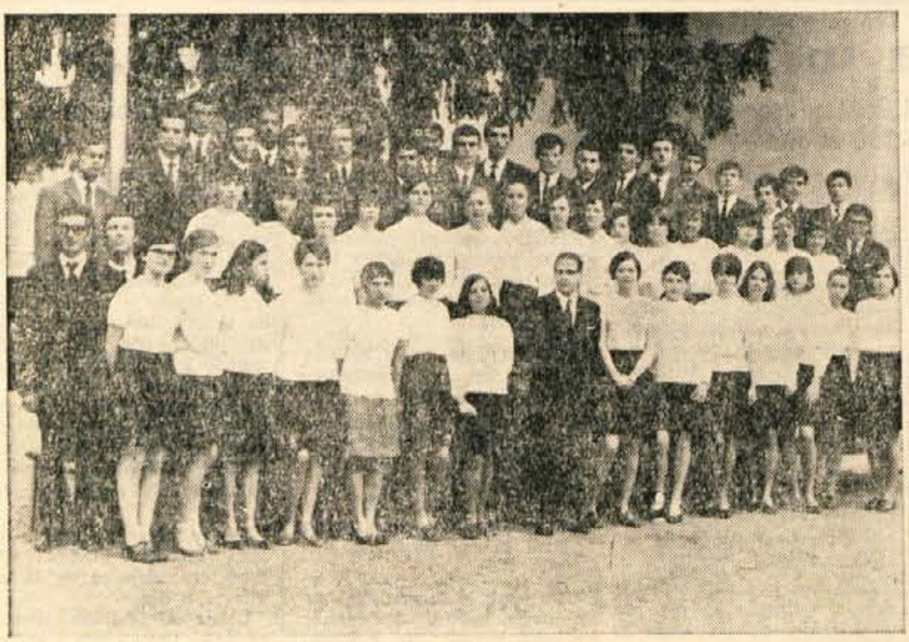

Pevski zbor kranjske gimnazije

Prijeten glasbeni večer

V soboto, 29. marca, sta na skupnem koncertu v avli kranjske občinske skupščine nastopila mladinski mešani zbor srednjih šol z Jesenic in mladinski mešani zbor gimnazije iz Kranja. Pod vodstvom dirigentov Janka Pribošiča in Matevža Fabjana sta v enournem koncertu zapela dvajset umetnih in narodnih pesmi. Z enakim sporedom bosta zbora predvidoma čez dva tedna nastopila pred jeseniško publiko.

V prvem delu koncerta se je predstavil 66-članski domači zbor pod taktirko prof. Matevža Fabjana. Gimnazijski zbor je edini mešani mladinski zbor, ki deluje v Kranju. Obstoja že vrsto let in je doslej požel že več vidnejših uspehov in priznanj. 1967 leta je v ostri konkurenci na republiškem mladinskem festivalu v Celju osvojil odlično prvo mesto med mešanimi zbori. Nadvse uspešna je bila lanskoletna turneja po Češkoslovaški v prvi polovici julija, kjer je zbor navezal z dekliškim zborom iz Karlovih Varov zelo prisrčne stike. Letos imajo v načrtu nastop v Ljubljani in snemanje za celovški radio. Pri svoji dejavnosti zboru v veliki meri pomaga vodstvo gimnazije, ki ima za tovrstno izvenšolsko dejavnost dijakov in dijakinj precej razumevanja. V zboru pojejo še študenti in dijaki drugih srednjih šol.

Njihov koncertni program je obsegal skladbe J. Gallusa, M. Hydna, D. Jenka Lipa, koroško narodno Spov ptički pojo, črnsko duhovno Where you there v priredbi dirigenta, gorenjsko narodno Kaj pa je tebi ljubica, Primorsko narodno Pa se sliš', koroško Ribce po Murjici pvavajo, in partizansko pesem Bazovica v priredbi Viktorja Fabianija.

Kot gost je v drugem delu koncerta nastopil 78-članski jeseniški pevski zbor pod vodstvom prof. Janka Pribošiča. V zahtevnem in primernem programu se je zbor predstavil z umetnimi in narodnimi pesmimi. Pri njihovi izvedbi je zlasti presenečala skladnost in povezanost med posameznimi glasovi, precizna dikcija, zanesljivi vstopi in močan poudarek na dinamičnih stopnjah. Še posebno je poslušalce navdušila s svojim glasom mlada solistka Ančka Carotta. S tako skrbno naštudiranim programom bo zbor nedvomno uspešno posredoval našo glasbeno kulturo poslušalcem med 8-dnevno koncertno turneju po Češkoslovaški, kamor namerava odpotovati zadnje dni aprila. Koncert sta končala združena zbora z Jesenic in iz Kranja s slovaško narodno pesmijo.

Celoten koncert je lepo uspel, vendar bi bil lahko obisk večji, če bi prireditelji bolj poskrbeli za obveščenost o koncertu, predvsem s plakati. Žal tudi gimnazijci niso pokazali ravno velikega zanimanja za nastop svojih sošolcev in sošolk.

Ob tem koncertu pa je treba zlasti poudariti pomembnost takšnega združenega nastopa, ki ni bil prvi, saj je bilo prav sodelovanja med raznimi glasbenimi skupinami doslej vse premalo. Toda takšni koncerti v letošnjem letu kot na primer izmenjava zbora France Prešeren s pevci iz Celja, gostovanje stražiškega zbora v Železni Kapli, izmenjava zbora društva upokojencev z enakim zborom iz Ljubljane in nastop zbora France Prešeren, mladinskega godalnega orkestra in okteta tovarne Sava ob večeru skladb Petra Liparja — vse to dokazuje, da se je v Kranju v zadnjem času glede sodelovanja med raznimi glasbenimi skupinami nekaj premaknilo.

D. Stanjko

Ugoden potek akcije za dodatni kulturni program v Radovljici in na Bledu

Akcija zbiranja sredstev za dodatni kulturni program gledaliških in drugih gostovanj v radovljiški občini poteka kar ugodno. Večina delovnih organizacij je že odločala o višini prispevkov za skupni kulturni program. Z manjšimi izjemami tudi večina sprejema dogovorjeno višino 8,50 novih dinarjev na zaposlenega in tako sklepa pogodbe z občinsko zvezo kulturnih organizacij oziroma z njenim namenskim skladom. Prve predstave bodo že aprila, medtem ko prireditelj ZKPO Radovljica pripravlja za tisk posebno publikacijo z natančnejšo oznako vseh gledaliških del ter s celotnim programom. V tej brošuri bodo delovne organizacije tudi objavljale svoje reklame in tako prispevale denarna sredstva.

Največ doslej sklenjenih pogodb je z radovljiškega območja, medtem ko jih je precej tudi z blejskega. Za radovljiški abonmajski program prireditev so doslej prispevale naslednje delovne organizacije: ELAN Begunje 3000 N dinarjev, Almira Radovljica 2500 N dinarjev, SUKNO Zapuže 2 tisoč, Psihiatrična bolnica Begunje 1200 din, Žito Lesce 910 N din, Murka Lesce 800 din, TIO Lesce 900 din, Transportni biro Radovljica 430 din, Komunalno podjetje Radovljica 350 din, Tapetništvo 400 din, pravosodne ustanove 150 din, Osnovna šola Radovljica 500 din, Kreditna banka 170 din, Grajski dvor 210 din. Tudi druge delovne organizacije so že odločale o višini prispevkov, vendar doslej še niso bile z njimi sklenjene pogodbe. O tem pa bomo poročali kasneje.

Na blejskem območju je stanje prav tako ugodno. Pogodbe so doslej sklenjene s hotelom Park za 430 din s trgovskim podjetjem Živila Kranj — Kolonialе Bled za 550 din, medtem ko so delavski sveti že odobrili zneske v gozdnem gospodarstvu Bled, v LIP Bled, Specerija Bled in drugod. Natančnejše zneske pa bomo poročali po sklenitvi pogodb s preostalimi kolektivi.

J. B.

Kranj CENTER

2. aprila franc. barv. film LEPOTICA DNEVA ob 16., 18. in 20. uri

3. aprila franc. barv. film LEPOTICA DNEVA ob 16., 18. in 20. uri

4. aprila slov. film KEKČEVE UKANE za VVZ Kranj ob 10. uri, amer. barv. CS film REVOLVERAŠ Z RDEČE REKE ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

2. aprila slov. barvni film KEKČEVE UKANE ob 16. uri, angl. barv. CS film MEJA V PLAMENIH ob 18. in 20.30

3. aprila slov. barvni film KEKČEVE UKANE ob 15.30, angl. barv. CS film MEJA V PLAMENIH ob 17.30 in 20. uri

4. aprila slov. barvni film KEKČEVE UKANE ob 15.30, angl. barv. CS film MEJA V PLAMENIH ob 17.30 in 20. uri

Tržič

2. aprila amer. barvni CS film MY FAIR LADY ob 16. in 19. uri

3. aprila amer. barvni CS film REVOLVERAŠ Z RDEČE REKE ob 17.30 in 19.30

4. aprila angl. barvni CS film MOST NA REKI KWAJ ob 16. in 19. uri

Kamnik DOM

2. aprila amer. barvni CS film REVOLVERAŠ Z RDEČE REKE ob 18. in 20. uri

Radovljica

2. aprila italij. barvni film SANDOKAM, TIGER IZ MOMPRACENA ob 18. uri, angl. barv. film LJUBEZEN IN BOLNIČARKE ob 20. uri

3. aprila italij.-špan. barvni film ZAKON BREZ ZAKONA ob 20. uri

4. aprila angl. barvni film LJUBEZEN IN BOLNIČARKE ob 20. uri

Škofja Loka SORA

2. aprila italij. barvni film SEDEM ZLATIH MOŽ ob 18. in 20. uri

3. aprila angl. barvni film TUJEC V HISI ob 20. uri

4. aprila angl. barvni film TUJEC V HISI ob 18. in 20. uri

Jesenice RADIO

2. aprila angl. barvni film SMEŠNE STVARI SO SE ZGODILE NA POTI V FORUM

3. aprila špan. barvni film PEVEC POTEPUH

4. aprila italij. barvni film PRINCU JE POTREBNA DEVICA

Jesenice PLAVŽ

2. aprila špan. barvni film PEVEC POTEPUH

3.—4. aprila amer. barv. CS film NENAVADNA KRAJA

Žirovnica

2. aprila danski barv. film ODKRITJE LJUBEZNI

Dovje-Mojstrana

3. aprila danski barv. film ODKRITJE LJUBEZNI

Kranjska gora

3. aprila angl. barvni film SMEŠNE STVARI SO SE ZGODILE NA POTI V FORUM

ŠKOFJA LOKA — Danes, 2. aprila ob 19. uri se bodo člani na novo ustanovljene študijske gledališke skupine Oder - galerija v galeriji Loškega muzeja prvič predstavili javnosti s samostojnim delom. Na sporedu imajo večer umetniške besede, posvečen prvi obletnici tragične smrti ameriškega črnskega voditelja in Nobelovega nagrajenca za mir Marthina Luthra Kinga. Avtor recitala z naslovom Črni Gandhi Amerike je Jože Blaznik, dijak Šolskega centra tovarne Iskra v Kranju. Izvajanje bodo popestrili s posnetki črnskih duhovnih pesmi in s serijo diapozitivov o Kingovem življenju in delu.

Mati

Zazrla sem se na steno, ki je bila prekrita s slikami. Za trenutek sem postala razlivajoče življenje. Gledale so me stene — zidovi, ki so kraljevali mojemu razmišljanju. Zašumite mi o materi, jutri je njen dan.

Odpeljali so me v taborišče. Mati — ta beseda, tiha nežna mi je zapisana v dnu srca.

Približevala sem se žični ograji. Že od daleč sem zapazila njen skljucen život, že od daleč sem zapazila, kako počasi je postavljala sod, da bi sedla nanj.

»Mati!«

Zdelo se mi je, da tečem, da se hočem čim hitreje dotakniti njenega telesa, da bi začutila toplino njenega srca. Toda nisem. Čutila sem, da me boža s svojimi hrapavimi, rdečimi, pa vendar nežnimi rokami.

Pa me ni! Bila je še vedno daleč. Toda moje noge niso hotele iti hitreje po blatu.

»Mati! Pri tebi sem!«

V njenih očeh je zableštela solza. Njene gube so tiho, mirno, s smehljajem gledale name. Razpokane ustnice so bile brez kaplje krvi, pa so vseeno uspele iztrepetati: »Prišla si.« Zapazila sem, da je vsako črko težko izgovorila . . .

»Mati!«

Zdelo se mi je, da je mnogo manjša kot nekoč. Njeno lice je bilo pokopališče s tisoč rožami. Toda dve sveči sta kazali še sledove življenja, enakomerno sta goreli. Samo oči so kazale sled trpljenja. Vreča, ki jo je nosila na sebi, je bila strgana in povsod zakrpana. Na nogah je nosila cokle. »Ne sprašuj, ne spominjaj me na grozno trpljenje. Odrezali so mi prst na nogi, ker nisem hotela povedati, kdo je prinesel hrano v našo sobo.« »So te tepli?«

Nisem dobila odgovora. Dajalo mi ga je njeno lice, polno sledov udarcev bича. Odgovor so mi dajale roke. Sami solzi, ki sta neslišno spolzeli po njenem licu, sta bili znamenje, da je slišala moje vprašanje. Minute so bile sekunde. Nežno me je pobožala po laseh, po licih mi je obrisala solze. Na obrazu sem začutila toplo sled. »Kri!«

Nisem jo spraševala ničesar. »Ne sprašuj — ne joči, trpim za domovino.«

»Mati, rada te imam, preveč hrepenim po tebi.«

Odšla sem. Še vedno sem jo čutila, še vedno sem čutila njene raskave roke.

Sonce je zahajalo. Mati, kajne, da si moja — samo moja! Bila je topla, mehka avgustovska noč. Po cesti drvi avtomobil za avtomobilom. Svetloba žarometov trga temo. Nenadoma zaškripljejo zavore, nekaj zahrešči. Reka avtomobilov se počasi ustavi, potniki izstopijo in pohitijo na kraj nesreče. Obstanejo pred ostanki avtomobila, izpod katerega je polzela kri.

»Mati!«

Njen krik je slišalo tisoč ljudi. Zakričala je njena kri.

»To nisi ti, to ni moja mati. Ne sme biti, ne sme! Mati!«

Telo se je zavalilo na s krvjo polit asfalt. Poljubila je njeno kri. Blag veter, slike, sonce, taborišče, cesta — oni so mi pripovedovali to zgodbo.

LILA, 8. c, Kranj

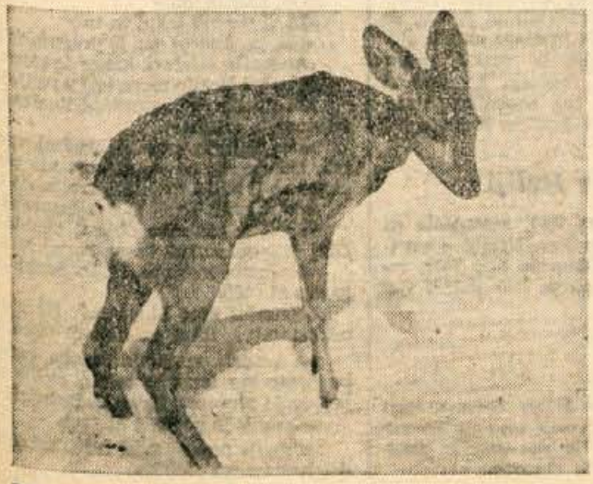

Lačna sem. Kam sedaj?

Mednarodni otroški dan 1969

Poslanica Astrid Lindgren otrokom vsega sveta

Mož v črni španski pelerini

Se vam ne zdi, da so črke in besede čudne stvari? Pomislite nekoliko, lahko imate cel kup S-ov in K-jev in B-jev in še vseh drugih črk, ki same po sebi ne pomenijo ničesar, a ko jih začneš sestavljati, se lahko spremene v besede, ki imajo svoj pomen. Potem pa lahko začneš še besede sestavljati v stavke, jih oviješ s trdimi platnicami in glej, že imaš knjigo! Morda se knjiga začne takole.

»Neko temno jesensko noč se je nekdo prikradel skozi vratca v grajskem obzidju. Oprezno se je ozrl okrog sebe. Morda ga v zasedi čakajo sovražniki, morda se plazijo med drevesi v parku. Pod svojim črnim španskim plaščem je človek skrival sveženj: nikakor ni želel, da bi njegov zaklad prišel v njihove roke, če bi ga hoteli dobiti, bi ga morali ubiti. Z enim skokom je bil na konju. V tistem trenutku pa je v temi počil strel, človek je zakričal in padel iz sedla. V naslednjem trenutku je beli konj brez jezdeca odtopotal med temnimi drevesi.«

Kaj je zdaj to? v resnici nič več kot skupek črk, ampak ko berete, ne mislite tako. Vidite le moža v črni španski pelerini, vidite ga, kako je prestrašen in kako urno skoči v sedlo, slišite strel in topot kopit, ko konj brez jezdeca oddirja v noč.

Kaj ni čudno, da se nekaj malih črk lahko tako poigra z vami? Vzbudijo vam domišljijo in zmožnost, da vidite stvari, ki so nevidne. Na ta talent morate paziti. Nihče ne ve, do česa vas lahko nekega dne pripelje. Nič velikega ali čudovitega v svetu se ne zgodi, ne da bi se prej porodilo v človekovi domišljiji. Ste že kdaj prej pomislili na to? Nekdo mora to prej videti v duhu, prav tako kot vi vidite moža v črnem španskem ogrinjalu. Prvi človek, ki je zanetil ogenj, je imel domišljijo, in prav tako ljudje, ki so izumili kolo, parni stroj, cepivo proti kozam, pa tudi človek, ki je iznašel, kako razdelimo atom. Brez domišljije bi Kolumb nikoli ne bil skušal pluti iz Španije proti Zahodu v Indijo, a odkril je Ameriko . . .

Zato pa — kdo ve, kaj utegne odkriti ali izumiti vaša domišljija, če jo boste negovali in ji pustili rasti? Morda boste odkrili način, kako odpraviti lakoto v svetu ali pa kako preneha ti z vojskovanjem. Pa tudi če vas ne bo privedla tako daleč, vam še zmeraj lahko pomaga razumeti mnogo tistega, česar bi morda vse svoje življenje ne razumeli. Domišljija je kot svetilnik, ki se iznenada prižge v temi in vam omogoči, da vidite.

Če pa naj vaša domišljija raste, potrebuje pomoč. Potrebuje tiste majhne črke in besede, pa vse razburljive, zabavne in čudovite reči, ki jih lahko dobimo v knjigah. Z ničimer ne prižgemo svetilnika laže kot s knjigami, in to nam pomaga, da v duhu vidimo tisto, česar bi drugače sploh ne mogli videti.

V vaši starosti vidijo ljudje bele konje in ljudi v črnih španskih ogrinjalih, pirate na morjih, pa Indijance ob tabornem ognju, iskalce zakladov, podzemske jame in vesoljske ladje, namenjene na oddaljene planete, o katerih ne vemo ničesar, a jih v duhu vendarle lahko vidimo. Za nas je potrebno in pomembno, da vse to vidimo. Za nas je važno, da se naučimo risati fantazijske slike, in zato je treba, da knjige spoznamo čimbolj zgodaj, kajti začeti moramo od začetka. Če že v vaši starosti ne vidimo mož v črnih španskih ogrinjalih, pa piratov in Indijancev, se ne bomo nikoli naučili gledati. Hodili bomo skozi življenje brez svetilnika, ki bi nam razsvetljeval temo.

Sicer pa, kaj se je zgodilo z možem v črnem španskem ogrinjalu? Je umrl ali se ga je morda usmilil kak prijazen menih iz bližnjega samostana? Kakšen je bil zaklad, ki ga je nosil v svežnju? Je bil to živ otrok ali pa skrinjica, polna dragocenega dragega kamenja? Kdo so bili ljudje, ki so v zasedi čakali v temi in streljali nanj? Jim je uspelo dobiti zaklad ali ne? In kam, za vraga, je prišel beli konj?

Da, lepo bi bilo izvedeti. Ampak ne bom vam povedala. Zgodbo lahko sami spletete do konca. Uporabite svojo domišljijo!

Otrokom vsega sveta

Pred dvema letoma (2. aprila 1967) je Mednarodna zveza za mladinsko književnost, organizacija, ki deluje v okviru Unescoja, prvič uvedla proslavljanje mednarodnega dneva mladinske književnosti. 2. april, rojstni datum velikega danskega pisatelja H. C. Andersena, tako postaja simbol kvalitetne otroške literature, simbol, ki naj utrdi solidarnost in povezanost narodov, zlasti pa otrok vsega sveta. Ob tej priliki je znana romanopiska Astrid Lindgren napisala poslanico, ki jo v celoti objavljamo.

Ime Astrid Lindgren, avtorice neštetih mladinskih del in dobitnice mednarodne otroške nagrade Hansa Christiana Andersena za leto 1958, je znano na vseh kontinentih. Junaki njenih knjig so tako živi in prepričljivi, da na mah pritegnejo bralca. Le kdo ne pozna zgodbe o Piki Nogavički, nenavadni deklici, ki živi sama v veliki hiši in katere lik predstavlja utelešenje želja in sanj neštetih otrok. Lindgrenova je z njo osvojila kritike in mladino, postala je slavna in priljubljena. Za ime te danes 62-letne pisateljice so ljubitelji mladinske literature prvič slišali šele leta 1944. Odtlej njena dela prevajajo v malone vse evropske jezike. Razen Pike Nogavičke (1945) je izdala celo vrsto romanov, povesti ter modernih pravljic: Mio, moj sin (1945), Nils Karlsson — Pyssling (1949), Mojster detektiv Bill Bergson (1946), Rasmus in potepuh (1956), Sunnagag (1959), Emil in Lonneberga (1963), Vi pa Saltrakan (1964) — po tej knjigi so posneli celo film — in druge. Pisanje Astrid Lindgrenove odlikuje čudovit slog, bogat besedni zaklad in izreden smisel za humor. Ni znana samo po svojem izjemnem daru za razumevanje otroških hotenj in čustvovanj, ampak tudi po neverjetnem smislu za napeto pripovedovanje. Prav zato sodi v sam vrh svetovne mladinske književnosti.

-ig

MEGLENI KROG

45.

»Zahvalite se Mr. Flaggu,« je odvrnil Newall. »Že sinoči je slutil, da vam grozi nevarnost. Toda, da bodo faloti uporabili prav to sredstvo — no seveda, zanka ne dela nobenega hrupa, tako se da čisto potihem spraviti človeka s sveta. Celo tak majhen, slaboten dečko kot je ta Meunier, bi opravil to brez velikega napora.«

»Kje je zdaj pravzaprav?« je vprašal Peter.

Flagg je zamižal na eno oko. »Saj ste prejle videli barkaso. V njej so ga prepeljali na Greenwich in od tam z vozom v cheltonske zapore. To je moj varnostni ukrep iz previdnosti. In ker smo ravno pri tem — naj ostane to strogo med nami, kot sem že rekel.« Pogledal je na uro. »Zdaj moram pa na razgovor k šefu. Tam bo tudi višji inspektor Sale in še nekaj drugih. Tako zapravljam svoj čas pri vsem delu, ki leži na meni!« Nejevoljen je vstal in važno odkorakal prek veže v konferenčno sobo, kjer je pri dolgi mizi sedelo pet mož, ki so dvignili glave, ko je vstopil.

Višji inspektor Fleet je pomežiknil proti uri na steni. »Pozni ste, Flagg!«

Ta rahli očitek ni Flagga prav nič vrgel s tira. »Delal sem,« je dejal preprosto.

Fleet, stari in preizkušeni tovariš, ki je Flagga predobro poznal, seje nagajivo posmehnil. «Seveda! Toda, ker nas je šef itak sklical, da bi čul naše mnenje, kaj, če bi mu predlagali, naj bi vas v bodoče še nekoliko bolj vpregel. Saj boste slcer še izgubili svojo vitko linijo!«

Flagg se je z vzdihom spustil v naslanjač. »Kje pa je Mr. Sale?« Sale je v tistem trenutku vstopil. Zapustil je bil sobo samo za kratek čas, ker je šel v svojo pisarno iskat nekaj aktov. Konferenca se je začela.

Razpravljali so o celi vrsti zadev. Najprej je Fleet poročal o tolpi, ki je vznemirjala razne trgovine, nato so prišle na vrsto druge zadeve in končno se je šef obrnil k Flaggu. Višji inspektor Flagg je pri takih službenih razgovorih navadno dremal in tudi to pot ni delal izjeme. Zaprtih oči, z žarečo cigaro v ustih je ždel na svojem stolu, ves zavit v tobakov dim. Ko je opazil, da ga je šef nagovoril, je odprl eno oko.

»Kako ste rekli, polkovnik?«

Vsemogočni je vzdihnil. »Vprašal sem vas, kako napreduje delo na vašem oddelku?«

»Dobro!« je kratko odvrnil Flagg.

Sale se je tiho zasmejal. »Več ne boste izvlekli iz Flagga,« je dejal predstojniku, ki je smeje se prikimal, nato pa se zresnil in vprašal Flagga: »Kako pa je s Colemanovo afero?«

»To še raziskujemo,« je odvrnil Flagg. »V najboljših rokah je!«

Inspektor Dodd, neprijetno radoveden mož, se je sklonil čez mizo. »Danes zjutraj sem govoril z inspektorjem Howejem in pripovedoval mi je o tistem policistu, ki so ga videli v parku. Ali ste ga že našli?«

Flagg je zaničljivo mahnil z roko. »Ali mislite, da nimam drugega dela kot bezljati naokrog in iskati policaje?« je godrnjal. »To je zadeva tamošnjega revirja. Jaz nikoli ne vtikam nosu v stvari, ki mi niso nič mar. Tega sem se naučil že ko sem bil mlajši kot ste zdaj vi.«

Splošen krohot, ki je sledil tem besedam, je zaključil konferenco in nekaj jih je že vstalo, da bi odšli, ko se je spet oglasil Dodd. »Zdaj sem se spomnil, da sem nameraval še nekaj povedati.«

»Kaj pa?« je vprašal šef.

»Marygold je v Londonu.«

Nastal je kratek molk. Nekdo je zakašljal. Fotem je dejal Sale smeje: »Saj niti nisem vedel, da je sploh odšel iz Londona. Kje ste ga pa videli, Dodd?«

»Videl ga nisem, toda bil je pri telefonu. Sam sem bil na aparatu, ko je govoril in jaz glasu, ki sem ga enkrat slišal, ne pozabim zlepa.«

»Kaj pa je hotel?« je radovedno vprašal nekdo od navzočih. »Ničesar ni hotel. Nasprotno, dal nam je namigljaj, ki se je izkazal kot pravilen. Tolpa tatov draguljev se je naselila v enem najodličnejših hotelov in Marygold jih je moral izvohati in jim slediti.«

»V katerem hotelu?«

»V Metropolu. To je tista nova velika stavba, kjer menda stanujejo sami milijonarji. Zamislite si samo mastni plen, ki bi ga tatovi tam našli!«

Ko so že vsi odšli, je ostal Flagg še nekaj časa sam s šefom, da bi se še nekaj z njim pogovoril in ko je nekoliko kasneje stopil na hodnik, je čakal nanj Sale. Odšla sta skupaj v Flaggovo sobo, kjer sta našla Petra Raeja in seržanta Newalla v živahnem pogovoru. Kazalo pa je, da ima glavno besedo v njem Flaggov pomočnik.

»Vzemite si kot primer področje statistike. V Združenih državah Amerike se vsake štiri sekunde rodi otrok. Ali: katera dežela je največji potrošnik sira? Švica seveda, kjer poje vsak prebivalec skoro štirindvajset funtov sira. In kako je z zemljepisom? Ali pa morda z matematiko? Koliko pravih kotov ima pentagon? Tu nam reč odpove navadno večina ljudi. Če ste . . .« Zasukal se je na peti: »Oh, Mr. Flagg, nisem vedel, da ste pripeljali s seboj gosta!«

Flagg je občudovaje klimal z glavo. »To bi bil pravi mož za Dodda! Ta mu ne bi dovolil, da bi zastarel v svojih informacijah. Newall je v tem oziru neprekosljiv! Če ga vprašate po knjigah bibliji ali pa po izumitelju lisic, vam to vam stresa kar iz rokava.« Pokazal je z roko na stol: »Sedite, Mr. Sale!«

Tradicija tržiškega čevljarstva (6)

»Junger« pestuje otroke

Novega »jungra« (vajenca) so mojster in pomočniki takoj seznanili z dolžnostmi do predpostavljenih. Tako se je moral mojstrom in pomočnikom na cesti odkriti in vsakega pozdraviti. Ob nedeljah je moral obvezno iti k maši in v šolo, popoldne pa je bil nekaj ur prost. Strogo je bilo »jungrom« prepovedano kajenje in vstop v gostilne.

V delavnici je bilo »jungrovo« opravilo čiščenje delavnice vsak večer ali zjutraj pred delom, zlasti pa v sobotnih večerih. V delavnici se ni smel vtikati v pogovore odraslih, skrbeti je moral za petrolejko, kopita na policah je moral imeti vedno v lepem vrstnem redu pa še marsikaj. Često je tudi mojstrova žena znala vajenca porabiti za pomoč npr. pri donašanju drv in pestovanju otrok, prav to zadnje pa je bilo za »jungra« najbolj zoprno opravilo. Ko je čez leto ali dvé prišel nov »junger«, je ta prejšnjega glede dolžnosti v delavnici že nekoliko razbremenil. Dopustov tedaj ni bilo nobenih, delovni čas pa je trajal razmeram in delu primerno, od 12 do 14 ur dnevno, po potrebi tudi več. Vajencu, če je npr. v tretjem letu učenja že dobro delal, je kakšen dober mojster včasih v nedeljo stisnil v roko tudi nekaj denarja, sicer pa za vajenca takrat ni bila predvidena nobena plača.

IZ ŽIVLJENJA VAJENCEV PO RAZNIH DELAVNICAH

Tržiške čevljarske mojstre zadnjih sto let lahko delimo na dve skupini. V prvo, ki je bila po številu največja, sodijo tisti, ki so se ukvarjali z izdelovanjem v glavnem lažjih vrst čevljev za izvoz (eksport). V drugo, številčno manjšo skupino pa prištevamo tiste mojstre, ki so se preživljali z izdelovanjem čevljev po meri oz. po naročilu strank ter s popravili čevljev in z delom po šterah (o šteri več pozneje). V tržiškem narečju se je imenovalo izdelovanje čevljev za izvoz **»kolektura«**, čevlji po meri pa **»ufrimani«** čevlji.

Mojstri iz omenjene prve skupine so imeli, če že ne lastne hiše, vsaj večje stanovanje z ločeno delavnico. Zaposlovali so po več pomočnikov in vajencev. Izdelovali so lažjo obutev (ženske in otroške čevlje). Tu naj omenim dva taka čevljarska mojstra, in sicer Jožefa Megušarja in Matija Klopčaverja. Kakor poročajo Bleiweisove Novice 9. oktobra 1844, sta imela omenjena mojstra svoje izdelke tudi na obrtni razstavi v Ljubljani in zanje prejela diplomi s priznanjem za lične izdelke in nizke cene. M. Klopčaver je izdelal letno čez 30.000 parov ženskih in otroških čevljev, katerih cena je bila od 8—26 krajcarjev. Prav tako je tudi J. Megušar izdelal letno okrog 25.000 parov ženskih in otroških čevljev po že navedenih cenah.

Po podatkih trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani je bilo leta 1860 v tržiškem davčnem okraju 53 čevljarskih obratov. Za leto 1870 pa se poroča, da izdelajo tržiški čevljarji letno okrog pol milijona različnih čevljev. Z nizkimi cenami in solidnimi izdelki so si tržiški čevljarji utrli pod do prodaje čevljev po Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Hrvaškem, celo po Ogrskem in v Galiciji.

Spričo nizkih cen čevljev so bile tudi plače za delo nizke. Z osemurnim zaslužkom se ni dalo živeti niti ne samskemu, kaj šele pomočniku z družino. Zato so delali od ranega jutra do pozne noči. Dokler ni bilo gorenjske železnice, so čevljarji svoje izdelke pošiljali s pošto širom po bivši monarhiji. Ko pa je bila dograjena železnica Ljubljana—Trbiž, je bila za Tržičane najbližja železniška postaja 10 km oddaljeni Podnart. Tako so vajenci ponekod skoraj vsak teden, največ ob sobotah, že okrog 2. ure ponoči vozili na »koretah« (samotežni voz z dvema kolesoma) zaboje ali velike kartone s čevlji skozi Bistrico, Kovor, Žvirče ter po gobovškem klancu doli do postaje Podnart, da je mojster oddal čevlje na prvi vlak in se peljal z njimi v Ljubljano do trgovcev. Vajenec je po prihodu domov navadno še celo dopoldne delal. Popoldne pa je spet odšel s »koreto« v Podnart. Ko se je mojster pripeljal iz Ljubljane in izstopil, je vajenec navadno s »koreto« peljal v Tržič prazne zaboje in še nakupljeni material. Ta pot je bila za vajenca dolga in mučna, posebno pozimi. Na samotni cesti skozi gozd med Žvirčami in Podnartom so se često klatili sumljivi postopači.

Hvaležno so se vajenci oddahnili, ko je bila leta 1908 dograjena železniška proga Kranj—Tržič. To je namreč pomenilo konec dolgih voženj po samotni cesti v Podnart.

Andrej Tišler

Moderna pošta

Še letos namerava neka ameriška družba postaviti po vsem ozemlju ZDA najmodernejše naprave za fotografsko kopiranje, s katerimi bo mogoče pošiljati ekspresna pisma tisoče kilometrov daleč v nekaj minutah. Oddajne in sprejemne naprave bodo najprej postavili na letališčih, v bankah, hotelih in drugod. Po novem načinu bo mogoče na velike razdalje prenašati ne samo pisma in važne dokumente, pač pa tudi fotografije in risbe. Naprava, ki so jo izbrali za sodobno javno prenašanje sporočil, lahko na primer v šestih minutah odda normalno stran sporočila, to je 30 tipkanih vrstic.

Kruh za dolgo življenje

V Bolgariji je okoli 260 žensk starejših od sto let. Za te starke skrbi center za gerontologijo in geriatrijo v Sofiji. Vse te ženske so delale do 70. ali 90. leta, nekatere med njimi pa opravljajo razna gospodinjska dela še sedaj. Njihova glavna hrana, ki so jo uživale vse življenje, so bili ržen kruh, črn kruh, sadje in zelenjava ter mleko in mlečni izdelki.

Nafta pod Tihim oceanom

Po najnovejših odkritjih ležijo največje zaloge nafte na svetu pod Tihim oceanom in sicer na področju med Japonsko in Formozo ter v treh bazenih med Korejo in Kitajsko.

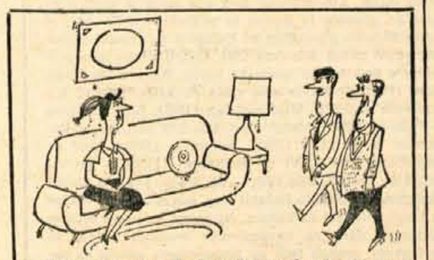

— Ker stalno govoriš, da veljaš za dve ženski, sem danes pripeljal s seboj še prijatelja.

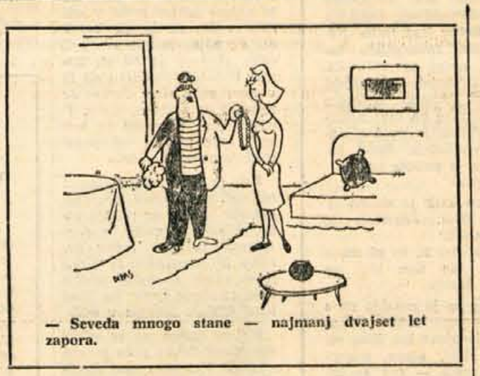

— Seveda mnogo stane — najmanj dvajset let zapora.

Nenavadna pošta

Znano je, da pošiljajo brodolomci svoja sporočila v steklenicah, ki jih spuščajo v morje. Takšno pomorsko dopisovanje je zelo priljubljeno tudi med turisti. Manj znano pa je, da uporabljajo ta način dopisovanja tudi prebivalci nekaterih otokov Sundskega arhipelaga. Način pravzaprav niti ni čuden, če vemo, da pristane na teh otokih ladja le vsakih nekaj tednov, medtem ko dostavi morski tok sporočilo v steklenici v približo 25 urah.

Manj žrtev prometa v Italiji

Število smrtnih žrtev na italijanskih cestah se je v prvih osmih mesecih lani, kljub večjemu prometu v primerjavi z enakim obdobjem leta 1967, zmanjšalo za 3,7 odstotkov. Nesreč s smrtnim izidom je bilo 7470, ranjenih pa je bilo 182.536 ljudi.

Večji uvoz

V januarju in februarju smo iz Slovenije izvozili za 477 milijonov N din blaga in pridelkov, medtem ko je bil uvoz v istem času mnogo večji. Uvozili smo za 736 milijonov N din raznih predmetov in surovin.

Miha Klinar: Mesta, ceste razcestja

Domovina

III. DEL 214

»Na tisti dan pomisli!«

»Zakaj neki? Zdaj smo oblast in ne p[illegible] trmast. »Oblast smo! Ali vidiš?«

»Kakšna oblast neki?«

»Preberi, pa boš videla!«

»Dajte sem,« vzame list Štivčeva, nato p[illegible] je to, Franc?«

»Kaj?« Štivec skomigne z rameni. »Ukaz[illegible] s katerim nas postavlja za Narodno stražo.«

»Pa ima župan pravico?«

»Jo bo že imel, če nas je postavil, »ni [illegible] ima župan res pravico, da jih je dal poklicati za Narodno stražo. »Rekel je, vi boste zvesti novi vladi! Tvoj stric, pri katerem smo [illegible] svetoval, naj pristanemo.«

»Stari pastir Breginc?«

»On, kajpak, on!«

»In vi ste bili takoj za to?«

»No, ja, Andrej nas je pregovoril in se p[illegible]

»Andrej?« Štivčevi, kakor je videti, to ni [illegible]

»Nu, ja! Nekdo mora biti poveljnik!«

»Ti poveljnik?« vprašuje Rozika, ki je [illegible] Štivčevo in Štivcem.

»Jaz, kajpak, jaz!« se Andrej vzravna in [illegible] tak, kakršen je sedaj, ni prav nič všeč. Vse [illegible] pirjen se ji zdi, a ga ima prerada, da bi ga [illegible]

»Poveljnik? Torej vas je cesarska oblast [illegible]

»Kakšna cesarska oblast! Menda ne želi[illegible] Zdaj smo oblast mi! Cesarstva ni več! Nočemo [illegible]

»Nočemo, nočemo . . . To še ni dovolj! [illegible] ga res ni več!«

»Narodni svet Slovencev, Hrvatov in S[illegible] od cesarstva, torej ga ni več! Črno na bel[illegible]

»A cesar?« vprašuje Rozika kakor vsi, [illegible] bo cesar kar tako na miren način odpove[illegible] prebivajo Slovenci, Hrvatje, Bosnjaki in Srbi[illegible]

»Cesar?« jo pogleda Andrej.

»Cesar!« ponovi Rozi trdo, kakor da bi h[illegible] do slovenskega ozemlja.

»Kaj pa ima cesar pri nas še iskati? Naši regimenti so že zapustili fronto in so davi zasedli Gorico in slovensko ozemlje na mejah Furlanije!«

»Kdo ti je to povedal?« Rozika ne verjame.

»Župan ima točne novice! Cesar do naših regimentov nima nobene moči več, pa tudi do madžarskih in avstrijskih nič več, saj baje, vsaj tako nam je povedal župan, vprašujejo tudi te vojake, ali še priznavajo cesarja ali ne in terjajo od njih, naj se izjasnijo, ali so za monarhijo ali republiko.«

Vse je tako neverjetno in vsaj kar se tiče tega, kar je pravkar rekel Andrej, nenadejano, da Rozika, pa tudi drugi, le težko verjamejo novicam, ki jih pripovedujejo ubežniki.

»Le verjemi!« šepeta Roziki Andrej in ji že razkriva načrte, kakršni so mu ponoči, ko jih je breginjski župan poklical predse in jih postavil za Narodno stražo v Borjani, padli na misel. Morda ne bo več kmet ali pa bo kmetoval poleg svoje službe, to se pravi: dal bo zemlju za določeno odškodnino v denarju in pridelkih v najem, sam pa bo zaprosil kot poveljnik Narodne straže za orožniško službo. Zdaj je čas, da se človek lahko dvigne in povzpne nad svoj stan. To hoče zaupati Roziki, a ga ne posluša, ker so se ljudje, ki so se jim približali, vznemirili.

»Bežite, dokler je še čas!« kliče nekdo. »Orožniki! Orožniki!«

»Orožniki?«

Roziki se zašibijo kolena. Štivčeva stopi pred moža, kakor da ga hoče obvarovati s svojim telesom, če bi se pred njim pojavili orožniki in naperili vanj puške. Tudi drugi so bledi in kakor okameneli.

»Umaknite se! Hitro umaknite!« prosi Rozika.

»Zakaj neki? Tudi orožniki so se vključili v Narodno stražo, »zatrjuje Andrej. »Zdaj niso več cesarski, marveč naši!«

Toda orožniki niso navadni, domači. Feldžandarji so. Na njihovih kapah ni slovenskih trobarvnic, marveč cesarski znaki.

»Kakšna gneča pa je tu?« je slišati enega od njih, Roziki in Štivčevi pa se zdi, da sta ta glas že slišali.

»Umakni se, Franc! Umakni za hišo!« prosi Štivčeva, Štivec pa samo pogleduje Andreja in druge, kaj bodo storili. Orožniki so še vedno za gnečo ljudi. Še je čas, da bi se lahko umaknili pred njimi v hišo in potem skozi zadnje duri v breg in v zavetje Stola.

»Umakni se, Andrej!« prosi tudi Rozika.

Andrej pa se noče, čeprav drhti in čeprav je bled.

»Le kaj nam morejo?« pravi. »Oblast nas je postavila,« bi rad pokazal vsaj navidezen pogum in obdržal glas, s kakršnim je govoril prej. »Mi smo oblast! Nič nam ne morejo, čeprav so feldžandarji,« pravi in da bi pred Roziko dokazal svoj pogum, sname puško in stopi naprej proti gruči, ki naglo kopni in se umika proti hišam, dokler Andrej ni sam pred orožniki, ki ga začudeno gledajo in med katerimi je tudi orožnik z zugsführerskimi znaki, orožnik, ki ga zdaj vidita Rozi in Štivčeva v obraz.

»To je on,« zadrhti Štivčeva, ko spozna v orožniku zugsführerja, poleg njega pa še nekatere orožnike, ki so bili tisto deževno in viharno noč pri njih in pred katerimi so takrat k sreči možje še pravi čas pobegnili, čeprav so potem njo in Roziko odpeljali v Kobarid, kjer sta trepetali, kdaj bodo pripeljali dezerterje, o katerih so govorili, da so jih ujeli blizu brvi čez Sočo in da so najbrž tisti, ki jih je izdal kmet Kragulj, v resnici pa, kakor da bi hotel bog kaznovat izdajalskega kmeta, so žandarji od mosta pripeljali prav njegova dva sinova.

Kar se je potem zgodilo, je bila več kakor najtežja kazen za izdajalskega kmeta, ki ga je ob pogledu na svoja dva sinova zadelo božje. Take kazni bi Štivčeva celo temu kmetu ne privoščila, jo je kasneje pretresla kmetova smrt, saj je takrat mislila samo na moža in bila usodi, ki je možu in njegovima prijateljema prizanesla, hvaležna.

Toda Štivčeva zdaj ne misli na nesrečnega izdajalskega kmeta, pač pa samo na moža in nemočna čaka, kaj se bo zdaj zgodilo zaradi Andreja, ki stopa s puško v roki naravnost proti zugsführerju in ga že od daleč vprašuje, kaj bi rad od ljudi.

Zugsführer pa se ne zgane, marveč gleda mimo Andreja proti Uršičevi hiši in novem prizidku, Štefankini trgovinici, pred katero stoji Štefi, medtem ko sta se Bajberle in Jakob umaknila v trgovino.

»Menda niste gluhi, zugsführer? Kot poveljnik Narodne straže vas vprašujem, kaj hočete od ljudi?« vprašuje Andrej z glasom, ki se mu pozna, da ga dušita negotovost in strah.

»Kaj pravite? Kaj pravite?« je feldžandarmerijski zugsführer še vedno zbegan, njegova zbeganost pa očividno vpliva tudi na njegove žandarje, da samo stoje in čakajo, kaj jim bo zugsführer ukazal.

»Vprašal sem, kaj bi radi od ljudi,« ponovi Andrej.

»Nič, nič! Na obhodu smo,« jeclja zugsführer.

»Po čigavem ukazu?« postaja Andrej zaradi zugsführerjeve zbeganosti in negibnosti feldžandarjev pogumnejši.

»Po česarskem vendar!« govori orožnik.

»Potem se še niste podredili ukazom Narodnega sveta?«

»Kakšnim ukazom?«

»Menda veste, da je od danes naprej v krajih, kjer prebivajo Slovenci in njihovi bratje Hrvatje in Srbi, vsa oblast v rokah Narodnega sveta in da na našem ozemlju cesarstvo nima nobene pravice več do oblasti!«

»Ne, tega ne vem!« izjeclja zugsführer, njegove oči pa se ne morejo odlepiti od trgovinice, na kateri je še skoro sveže pobarvana bela tabla z zelenimi črkami TRGOVINA Z MESANIM BLAGOM in pod njim manjši napis dveh imen Franc Uršič in Štefi Federle.

»Ne veste! Potem preberite tole!« mu Andrej pomoli papir breginjske občine z ukazom breginjskega župana.

»Prav,« vzame zugsführer list, a le s težavo lovi črke, ker se mu megli pred očmi in ker iznad lista nenehoma pogleduje proti trgovinici.

NIKOLI SE NE BO OŽENIL Z VAMI

Švicarski književnik Hans Habe je poslal dekletu, ki ljubi oženjenega moškega, zanimivo odprto pismo, ki ga v prevodu objavljamo — v prepričanju da bo marsikateremu dekletu pri nas pomagalo do marsikaterega koristnega spoznanja

Draga prijateljica!

»Za gotovo se bo poročil z menoj!« ste mi rekli, ko sva se sinoči razšla. Počasi sem šel skozi mrak zimskega večera in razmišljal: uboga ženska, mar to res verjame? Pišem vam, da bi vas prepričal, da se nikoli ne bo oženil z vami.

Kako to vem? Ne poznam Paula, toda opisali ste mi ga. Dvainštirideset let, premožen, poročen 14 let. Oče dveh otrok — dečka enajstih in deklice devetih let. Spoznala sta se pred dvema letoma in pol pri skupnih prijateljih. Njegova žena je bila odpotovala na zdravljenje.

Bila je to ljubezen na prvi pogled. »Strela z jasnega« kot pravimo.

Pospremil vas je domov. »Lahko popijem pri vas še en konjak?« Pristali ste. »Nič se ni zgodilo«, ste me prepričevali. Takrat — nič. Naslednji dan pa — rdeče rože. In povabila. »Prav v tistih dneh sem bila zelo osamljena. Včasih bi na telefonski številčnici zavrtela številko o točnem času samo zato, da bi v noči slišala človeški glas.«

Osamljenost je slab svetovalec. »Me mar ne boste povabili še na kavo?« vas je vprašal. Zakaj pa ne? Kava je manj nevarna kot konjak. Splošno vzeto, da, toda ne v teh okoliščinah. Od tedaj sta prešli dve leti in pol — in zdaj se bo on »končno« ločil. In se oženil z vami. »Končno«.

Ne, tega ne bo naredil.

Ker, prvič, dve leti in pol je že tega. Mar niste govorili o ljubezni na prvi pogled? Če bi poizvedovali o vremenskih razmerah namesto o točnem času, bi zvedeli, da nevihta hitro mine, da ne traja dve leti in pol.

So možje, ki se ločijo, ker vzljubijo neko drugo žensko, celo v štirinajstih letih zakona. Toda to store takoj, recimo v šestih mesecih. Pod vtisom nevihte. Po dveh letih in pol »velika ljubezen« postane — navada. Tako kot zakon. Toda zakon je udobnejši kot takšna »zveza« — in ni ga živega bitja, ki bi tako zelo kot moški ljubilo udobnost.

Vprašal sem vas, zakaj se Paul do zdaj ni oženil z vami. Imeli ste pol ducata pripravljenih odgovorov. Če ne želimo biti ogoljufani, branimo tiste, ki nas goljufajo.

Otroci. Paul je zelo dober oče. Nič žalega ni mogel storiti otrokom, dokler so majhni. Poznam ves slovar tolažb. Prvič, otroci so premajhni. Potem ima eden od njih ošpice. Zatem je treba počakati, da gredo v šolo. Pa dokler ne končajo šole. Ah, da, Paul se bo gotovo ločil. Kdaj? Ko bo, denimo, njegov Franc postal doktor ali ko se njegova Marijana omoži.

Mar boste tako dolgo čakali? Noben moški ne ostane poleg žene zaradi otrok: to je brutalna resnica, draga prijateljica. To ne zveni prijetno, toda kdo vam pravi, da so ljudje prijetni?

Razume se, otroci niso edini razlog. »Mar vam nisem rekla, da je žena vedno bolna?« Lepo vas prosim! Moški, ki ostanejo zvesti poleg svojih bolnih žena, so prav takšna redkost kot dvajsetkaratni diamant. So, toda ni jih veliko. Žalostna resnica je, da so moški sposobni za poklic negovalke prav toliko, kot pljučni bolniki za vsemirske polete.

»Vi ne poznate Paula,« ste rekli.

Jaz ga ne poznam, res, toda vedel sem, kaj je zdaj na vrsti: delo. Ovire zaradi dela. Paulovi poslovni prijatelji so tudi prijatelji njegove žene. Ločitev bi jih globoko prizadela, posebno še, ko bi spoznali, da je do ločitve prišlo zaradi druge ženske. Toda trgovec mora upoštevati tudi predsodke meščanske družbe. Resda pa bi bilo isto, če Paul ne bi bil tovarnar. Pri advokatu bi bili to obziri do klientov, pri zdravniku do pacientov, pri astronavtih, po vsej verjetnosti, obziri do prebivalcev Meseca. V resnici se danes tovarnarji, advokati, zdravniki prav tako lahko ločujejo kot filmske zvezde. Samo tisti, ki noče, se ne loči.

»Toda, Paul me vseeno ljubi.« To je celo možno, draga prijateljica. To samo pomeni, da ne ljubi nobene druge ženske, celo svoje lastne žene ne. Koga pa potem? Vprašanje bi se moralo glasiti: Kaj pa potem? Svoj udoben fotelj pod lučjo, na primer. Ali nedeljsko dopoldne, ko se igra z otroki. Ali dopisovanje, ki ga namesto njega opravlja njegova žena. Vi ste mogoče prava umetnica v ljubezni, toda z naslonjačem in pisemskim papirjem ne morete tekmovati.

Sami ste mi povedali: Paul je bil na letnem dopustu s svojo družino. Bil je »zelo priden«, pogosto vam je pisal. Vroča ljubezenska pisma. In vi ste mu pisali vroča ljubezenska pisma, toda na »poštno ležeče«. Okenca za »poštno ležeče« so mrtvaške kletke ljubezni. Vi ste napisali: »Prosim te, raztrgaj to pismo!« On je rekel: »Nikoli«. Toda raztrgal je vaše pismo. Vi pišete za koše za odpadke.

Zdaj mislite, da Paul namerava končati to »neznosno stanje«? Takšno »stanje« je samo v začetku neznosno. Zakonski slepar razvija svojo lastno tehniko. Po določenem času nezvestoba deluje kot švicarska ura.

Za gotovo se ne bo nikoli poročil z vami.

Točno: tudi vi ste potovali s Paulom. Ko je bil v hotelu izpolnjeval prijavo, je povešal pogled kot nekdo, ki izpolnjuje ček na okencu banke, v kateri nima kritja.

Ostane glavno vprašanje: zakaj vam je Paul sploh obljubljal zakon?

Predvsem zato, ker ste vi dostojna ženska. To ni sarkazem. Ljubite tega človeka in prepričani ste, da vas tudi on ljubi. To, da vas ni spoznal pred petnajstimi leti, je čisto naključje ali nesreča.

Vi to verjamete, ker verjamete njemu. So moški, ki svojim ljubicam pripovedujejo, da so njihove žene »hladne in brezčutne«. Da ljubica s tem postane nadomestilo za nekaj, tega sploh ne opazi. Razen tega to v največ primerih sploh ni res. Človek »z okusom« bo vedno rekel, da ne more hkrati vzdrževati dve zvezi. Stanuje s svojo ženo, toda ne spi z njo. Mar temu lahko verjamete?

So celo takšni moški, ki trdijo, da jih njihove žene varajo. Lahko je tako. Toda, lahko se je ločiti od nezveste žene in moški mora imeti res dobre razloge, če še naprej ostane pri njej.

Ali razumete, zakaj sem rekel, da ste vi dostojna ženska? Dekletom, ki plešejo v zabaviščih in podobnim damam se ne obljublja zakon. Čast, da jim nekdo laže, pripada samo dostojnim ženskam.

Vaši upi so brez osnove, draga dostojna prijateljica! Še so razlogi, zaradi katerih vam Paul obljublja zakon. Na začetku vaše zveze je verjetno mislil na »idealni zakon«. To njegov zakon v nobenem primeru ni, priznam. Drugače ne bi želel popiti pri vas konjaka, da ne omenjam kave. Nekaj se dogaja v njegovem zakonu. Ste uganili, kaj je to?

Poglejte: po dveh letih in pol se še naprej o svojih skrbeh pogovarja s svojo ženo. Pripoveduje ji, da so ga pritisnili davki, da se boji starosti ali da cene rastejo.

Vi pa ste, nasprotno, njegovo sonce. Vi morate bleščati. Da, v tem ste vi nenadomestljivi. Vsaj enkrat tedensko se moški mora počutiti kot junak, ki premaguje vse nesreče, kot mladenič, ki mu starost ne more škoditi, kot genij v svojem poklicu. V vsakem primeru — kot moški. Torej on se boji, da bi vas izgubil.

To ni vse. Dolgčas je sovražnik ljubezni. Kdor ne načrtuje, se dolgočasi. Zaradi tega Paul načrtuje z vami novo hišo, nove prijatelje, novo življenje. »Ko se bova poročila...«, to je pogoj vseh načrtov, celo če veliki načrti tudi niso nič drugega kot beg pred dolgčasom. Če bi polovili vse moške, ki so kdaj obljubljali zakon kakšni ženski, bi bili zapori prepolni.

Zakaj naj bi se oženil z vami? Dve leti in pol ste mu dokazovali, da ste mu tudi brez poročnega prstana zvesti. Nekaj časa je občudoval vaše potrpljenje, zdaj pa se je navadil na vas. Toda vi se niste navadili na razočaranja.

Morda še danes ljubite Paula prav tako kot tisti nepozabni večer, ko je zaželel popiti še en konjak. Toda, ne boste trdili, da ga prav toliko tudi spoštujete.

Pa tudi vi niste več prav tista, ki ga je po konjaku poslala domov. Ali še dobivate rdeče rože? Ženi jih verjetno ne prinaša. Toda razlika med soprogo in ljubico je prav v tem, ker se soproga lahko odreče rdečim rožam. Ona ima z njim skupno stanovanje, skupni letni dopust, skupni denar.

Zakaj naj bi se oženil z vami? Skrivnosti so kot kruh: pokajo samo, ko so sveže, pozneje postanejo plehke, postane. Zdaj Paul včasih pomisli — tega ne prizna niti samemu sebi, kaj šele vam — kako lepše bi bilo življenje brez skrivnosti. Moški so poligamna bitja. Poligamija pa ni v tem, da se ljubi več žena drugo za drugo, ampak da se jih istočasno ljubi. Ko mu bo življenje s skrivnostjo postalo neznosno, vas bo zapustil.

Raje recite: Paul je izredan ljubezenski partner. Meni je potreben njegov objem, njemu je potreben moj.

Raje recite: zakon je staromodna institucija in jaz sem lahko brez nje. Samostojna ženska sem in to bom ostala.

Raje recite: kaj mi mar za družbo in njene predsodke. Raje se bom skrivala v gozdu s človekom, ki me ljubi, kot pa se sprehajala po ulicah s človekom, ki me ne ljubi.

Toda nikar ne lažite sami sebi! In ne prisiljujte človeka, ki vas ljubi, da laže. Na koncu koncev vas bo zaradi teh laži prezrl, in kér je moški, bo na vaša pleča zvalil še vse svoje laži. Začel se vas bo bati, ljubici pa se ne more zgoditi niš hujšega kot to, da se je ljubimec boji bolj kot svoje lastne žene.

Daleč sem od tega, da bi vam rekel, da ne razdirajte Pavlovega zakona; povem vam le, da vi ne morete razdreti Pavlovega zakona. Zakaj ne, to sem vam poskušal pojasniti z odkritostjo, ki je vedno brezobzirna.

Lepo bi bilo, draga prijateljica, če bi vas to pismo odvrnilo od poslednjega velikega razočaranja. Verjemite mi: zagotovo se ne bo poročil z vami.

P. S.: Če sem se zmotil, vas prosim, da me povabite na svatbo.

Priredil: A. T.

APRIL — mesec Pavlihe

10 x po 50.000.- S din
100 x po 1000.- S din
Ob 99-letnici PAVLIHE!
Podrobnosti o razpisu berite v PAVLIHI!

O povračilu škode, ki jo povzročajo pripadniki JLA

V praksi se često srečujemo z vprašanji v zvezi z odgovornostjo države za škodo, ki jo državljanom ali pravnim osebam povzročijo pripadniki JLA. Zaradi neznanja ali pa nepravilnega tolmačenja pravnih predpisov in pravnih pravil, na katerih temelji odgovornost države za tako škodo, posebno pa zaradi nekaterih specifičnosti v načinu in postopku povračila te škode, prihaja včasih do raznih nepotrebnih nevšečnosti in nesporazumov, ki nato povzročajo spore pred sodišči in drugimi organi, ki so pooblaščeni, da te zadeve in spore rešujejo. S tem pa se tudi odlaga oz. zavlačuje priznanje in izplačilo škode, rastejo pa obresti in nepotrebni stroški.

Odgovornost države za škodo, ki jo državljanom ali pravnim osebam povzročijo vojaške osebe in civilne osebe v službi v JLA (v nadaljnem besedilu: pripadniki JLA) je normirana v zakonu o Jugoslovanski ljudski armadi (Ur. l. SFRJ, št. 52/1964, s spremembami in dopolnitvami v Ur. l. SFRJ, št. 57/1965), in sicer v določbah 245, 246 in 272. člena tega zakona. Vendar so omenjene določbe nepopolne in predvsem načelnega značaja, kar je razumljivo glede na to, da so z zakonom o JLA regulirani v prvi vrsti položaj in vloga JLA v našem družbenem sistemu in uslužbenska razmerja aktivnih vojaških oseb ter njihove pravice in dolžnosti, ki iz tega izhajajo. Zato je potrebno omenjena zakonska določila o odškodninski odgovornosti države za škodo, ki jo pripadniki JLA povzročijo tretjim osebam, povezovati z na to področje se nanašajočimi določili drugih zakonov in s splošno veljavnimi pravnimi pravili o odgovornosti za škodo, kar je v zakonu o JLA tudi izrecno rečeno.

Izhajajoč iz teh nekaj uvodoma navedenih ugotovitev in razlogov, bo na tem mestu pojasnjeno nekaj važnejših značilnosti o vprašanjih z omenjenega področja, kar naj bi pripomoglo k boljšemu razumevanju in hitrejšemu reševanju tovrstnih zadev v prid oškodovancev in skupnosti.

1. ŠKODA, KI JO POVZROČIJO PRIPADNIKI JLA S SVOJIM NEZAKONITIM ALI NEPRAVILNIM DELOM V ZVEZI Z OPRAVLJANJEM SLUŽBE

Odgovornost države za povračilo te škode temelji na določbah 245. člena zakona o JLA in je enaka odgovornosti družbenopolitičnih skupnosti za škodo, ki jo tretjim osebam povzročijo delavci v državnih organih pri opravljanju službe s svojimi nezakonitimi ali nepravilnimi dejanji (97. člen TZDR). Pogoji za odgovornost države — JLA za tovrstno škodo so: — da je škodo povzročil pripadnik JLA; — da je njegovo ravnanje bilo nezakonito ali vsaj nepravilno; — da je škoda povzročena pri opravljanju službene dolžnosti ali v zvezi z opravljanjem te dolžnosti. Škoda je lahko materialna ali nematerialna (povračilo za bolečine, strah, itd.). Državljan ali pravna oseba, ki je utrpel tako škodo in zahteva njeno povračilo, se mora po določilih 246. člena zakona o JLA obrniti s svojim zahtevkom pristojnemu vojaškemu pravobranilstvu. Za reševanje odškodninskih zahtevkov za škodo, ki jo povzročijo pripadniki JLA iz enot in ustanov stacioniranih na področju Slovenije je pristojno Vojaško pravobranilstvo pri V. p. 2050 Ljubljana. V interesu oškodovanca in JLA je, da se škoda poravna izvensodno, do česar gotovo pride, če je pravobranilstvu predloženo na vpogled zadostno dokazno gradivo o temelju odgovornosti in o višini škode. Kolikor vojaško pravobranilstvo v roku 3 mesecev ne prizna odškodninskega zahtevka, ali v istem roku ne doseže z oškodovancem sporazum o drugačni rešitvi njegove terjatve oz. povračilu škode, lahko oškodovanec zahteva povračilo te škode s tožbo na sodišču, ki je sicer pristojno za reševanje tovrstnih pravnih zadev. Krajevna pristojnost sodišča se določi glede na sedež komande vojaške enote, kateri pripada povzročitelj škode (55. člen ZPP). Kot tožena stranka se pojavi in označi Država SFRJ — Vojna pošta dotične enote, zastopana po vojaškem pravobranilstvu pri V. p. 2050 Ljubljana.

2. ŠKODE, KI SO POVZROČENE PRI REDNEM OPRAVLJANJU VOJAŠKE SLUŽBE

Do teh tako imenovanih škod prihaja predvsem pri vojaških vajah in manevrih, ki so v skladu z operativnimi in taktičnimi vojaškimi pravili, torej v okviru predpisanih ali dovoljenih, zato zakonitih vojaških akcij in dejanj. Največkrat gre pri tem za škode na zemljiščih, poljedelskih pridelkih ali posevkih, včasih pa tudi zaradi poškodovanih poti, cest, mostov ali celo gospodarskih poslopij, ki so na ta ali na oni način poškodovana v toku vojaških vaj, bivakovanja, strelianja ali podobno.

(Se nadaljuje)

»Vsaka vloga je zahtevna«

Prav dobro se še spominjam razoranega obraza in srepega pogleda starčevsko upognjene žene, ki je s svojo navzočnostjo na odru še bolj poudarjala težko, moreče vzdušje v igri Dom Bernarde Albe. Njen hrapavo utišani, a zato tembolj izraziti glas se je ob šepajočih korakih in trdim udarjanjem palice tako zelo skladal z njeno zunanjostjo, da smo bili gledalci v dvorani naravnost osupli in pretreseni nad tako učinkovito in dovršeno igro.

»Da, za tisto vlogo sem prejela zlato priznanje na tekmovanju amaterskih skupin na Hvaru,« se spominja Stanka Geršakova, dolgoletna članica amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah. Sicer pa so mi skoraj vedno dajali vloge, v katerih sem igrala dobre in poštene like, le redkokdaj sem igrala naivke in zapeljivke. Nastopila sem v glavnih in stranskih vlogah in se vedno trudila, da sem se vanje vživela in jih skušala kar najbolje interpretirati. Majhnih vlog sploh ni — vsaka je zahtevna in zasluži vso pozornost.«

Stanka Geršakova

● »Stanka Geršakova, kje in kdaj ste prvič stopili na gledališki oder?«

»Veste, tega je pa že zelo dolgo,« se je kakor v zadregi nasmehnila. »Pred vojno je bila na Jesenicah močna gledališka skupina in moja mama je imela veliko veselje do igranja, zato me je že zgodaj vpeljala v gledališče. Pod skrbnim vodstvom dr. Bratka Krefta smo se dela lotili zelo resno, toda prišla je vojna, z delom smo štiri leta prekinili. Po osvoboditvi smo se zopet zbrali in nadaljevali. V teh letih sem bila Miklova Zala, Belinda v Molčečih ustih, mati v Prostem dnevu in še je bilo nešteto drugih vlog.«

● V letošnji sezoni ste se nam predstavili kot režiserka komedije Mary-Mary in otroške igrice Haidi. Kaj mislite o režiserskem delu?«

»Režiser je odgovoren za neuspehe, ker vodi ves kolektiv. Vesela sem bila, ker se mi je posrečilo izbrati prav tiste mlade igralce, ki so za igrico Heidi pokazali veliko smisla, vloge so razumeli in mi zaupali. Le tako sem jih lahko uspešno vodila in jih učila. Heidi sem s sodelovanjem avtorja, ki je pokazal izredno zanimanje in razumevanje, tudi prevedla.«

● »Kaj menite o jeseniškem občinstvu in o odnosu mladih do gledališča?«

»Mislim, da s tem, ko dela prevečkrat ponavljamo, razvajamo publiko, ki z obiskom posamezne predstave odlaša toliko časa, ko je predstava že mimo. Zato se zgodi, da igramo pred skoraj prazno dvorano jeseniškega gledališča. Zavzemati bi se morali za kontinuirano delo. Naš repertoar je dovolj pester in zanimiv, zato lahko zadovolji vse okuse publike, ki pa žal ob večerih najraje ostaja doma pred televizijskimi sprejemniki. Letos je prvič, da naša sezona poteka od januarja do decembra, prejšnja leta je trajala šolsko leto. Nedvomno bi morali pritegniti več mladih, najbolje bi se bilo povezati z mladinsko organizacijo. Zdi se mi, da mladi radi zahajajo v gledališče, in to ne le po skupinskih ogledih, ki jih organizirajo šole, ampak tudi posamezno.«

● »Kakšno je vaše mnenje o kulturnem življenju na Jesenicah?«

»Razgibano je in daje dovolj možnosti za vse vrste kulturnega izobraževanja. Kako čudovito je bilo na glasbeno zabavnem večeru, ko si videl toliko godbenikov, ki so z voljo in ljubeznijo do glasbe dosegle tako kvaliteten vrh. Pogrešam pa lutkovno gledališče, saj prav tu pride otrok prvič v stik z gledališčem. Zamisel bi seveda lahko uresničila le skupina navdušenih amaterjev.«

● »Vi ste predsednica kulturnega odbora za proslavo ob 100-letnici Železarne. Kakšen program ste si zamislili?«

»Dolgo časa smo iskali primerno delo za to proslavo in končno sklenili, da bo še najbolj primerna Klinarjeva igra Plavž, ki jo bomo uprizorili 1. avgusta. Godba, recitatorji in pevci bodo pa na dan proslave priredili kulturni nastop z Gobčevo Kantato.«

Še o krizi v gledališču sem jo hotela vprašati. Kakor da bi zaslutila neizrečeno vprašanje, dejala je, da se vse vrti okoli denarja in slabega stanja dvorane, da naj vsak član da tisto, kar zna in zmore, pa bo vse v redu. Nisem vrtala dalje — ona je dala, ona je prispevala.

»Veste, gledališče imam rada, veliko mi pomeni,« je dejala preprosto ob prisrčnem stisku rok in nasmehu, tako zelo značilnem za tiste, ki v svoji skromnosti ne govore radi o svojih uspehih.

D. Sedej

Komisija za sprejemanje in odpovedovanje delovnih razmerij komunalega podjetja REMONT Sk. Loka

razglaša

prosta delovna mesta

3 KV zidarjev

Osebni dohodki so po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov.

Kot posebni pogoj je poskusno delo 3 mesece. Prijave je treba poslati na podjetje REMONT Škofja Loka.

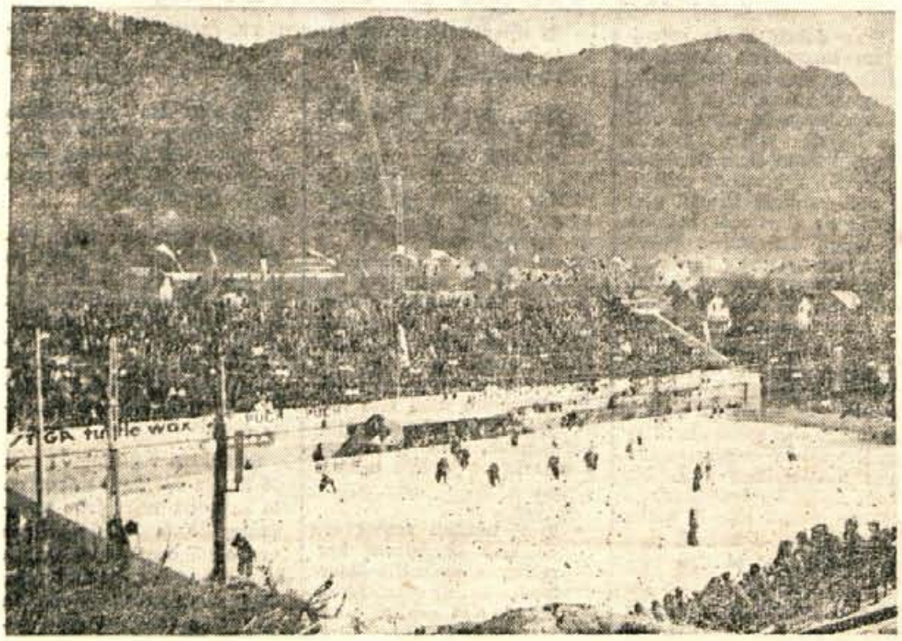

Železov prah na hokejskem igrišču

Hokejsko igrišče — ponos in problem Jeseničanov št. 1 — Zavod za vzdrževanje športnih objektov v osmih letih vložil 300 milijonov S din lastnih sredstev za vzdrževanje igrišč in v športne investicije — Načrti za športno igrišče nared drugo leto

Športno društvo Jesenice je 1961. leta ustanovilo zavod za vzdrževanje športnih objektov z namenom, da le-ta skrbi za igrišča, objekte in službe na igrišču. S tem je bilo omogočeno športnemu društvu, da posveča več pozornosti kvaliteti in možnosti športnih panog, gospodarsko delo, skrb za pripravo igrišč za treninge in tekmovanja pa je bilo prepuščeno zavodu. To je bil prvi tovrstni zavod v Sloveniji. Po jeseniškem zgledu so se ustanovili še zavodi v Kranju, Ljubljani in Mariboru. Je pa jeseniški zavod za vzdrževanje športnih objektov verjetno edini v državi, ki gradi in vzdržuje športne objekte v režiji brez dotacij družbe. Jeseniški primer je tudi edinstven v tem, da posebna skupnost delavcev ustvarja družbena sredstva, ki se izločajo za vzdrževanje in gradnjo športnih objektov. Pri tem mislim na delavce, ki so zaposleni pri zavodu.

Zavod za vzdrževanje športnih objektov ima naslednje delovne enote: ledarno, kovinsko-galanterijski obrat in gostinstvo (Črni vrh, bifeji na športnem igrišču na Jesenicah in na kopališču). Skupno je v teh obratih zaposlenih 59 delavcev, od tega 46 žensk, poleg njih pa še 10 do 15 honorarnih delavcev (za razne službe ob prireditvah na stadionu).

Od ustanovitve do danes je zavod iz lastnih sredstev za investicijsko vzdrževanje, športne investicije in tekoče vzdrževanje vložil 300 milijonov S din. Umetnost ustvaritve zavoda pokazuje podatek, da so 1961. leta realizirali 38 milijonov S din (bilo je 14 zaposlenih), lani pa 241 milijonov S din. Rentabilna sta predvsem dva obrata, in sicer ledarna in kovinsko galanterijski obrat. Letno naredijo okrog 3000 ton ledu, ki ga prodajajo po 9 S din na kilogram.

Kritično obdobje za zavod je bilo 1967. Tega leta so gospodarski ukrepi, ki jih imenujemo gospodarska reforma, močno potrkala na vrata zavoda. Posebno težko je bilo v kovinsko galanterijskem obratu, kjer so naročila za robnike za smuči padla skoraj za polovico. Zato so preusmerili proizvodnjo tudi na druge galanterijske izdelke. Za tovarne in športna društva so začeli iz žičnih mrež izdelovati garderobne omarice, mreže za ograje, aluminijaste etikete za obrate železarne, postopno se vključujejo in usposabljajo za izdelavo in vzdrževanje valjavniškega orodja in delov za vzdrževanje za železarno. Izdelujejo kovinske materiale odporne proti ognju za Vatrostalno in za potrebe jugoslovanskih železarn.

Letos računajo na večjo proizvodnjo, le-ta pa je nemogoča v sedanjih delavnicah. Zato bodo predvidoma že aprila začeli graditi dve hali za obrat kovinske galanterije.

PONOS IN SKRB

Zavod zelo težko vzdržuje drsališče (ledeno ploščo). Poleg naravnih padavin pada na drsališče tudi železov prah, ki se zaradi toplote in teže zarije v led in razbija celovitost ledene plošče za drsanje. Iz teh razlogov je jeseniško drsališče najpočasnejše, obenem pa dela preglavice drsalcem, ki morajo skoraj dnevno brusiti drsalke.

Hokejski klub je zaradi odprtega igrišča večno v težavah, ker ne more sklepati pogodb o tekmah, saj je riziko zaradi vremena vedno prisoten. Nujno je, da se jeseniško drsališče čimprej pokrije ter tako omogoči nadaljnji razvoj drsalnemu športu, posebno hokeju. Toda, kje najti sredstva za več kot nujno investicijo?

NAČRTI ZA IGRIŠČA

Jeseniško nogometno igrišče je na prostoru, kjer se ne more več širiti. Atletska steza seka igrišče. Teren na igrišču je tak, da ne vpija vode. Odbojkarsko igrišče je ob deževju poplavljeno. Na Jesenicah nimajo avtomatskega kegljišča, medtem ko imajo na Bledu že dva.

Nogometno igrišče, igrišče za odbojko, atletska steza, kegljišče, odprto hokejsko igrišče in še marsikaj drugega je med perečimi investicijskimi problemi jeseniškega športa. Drugo leto bo izdelan načrt športnega parka na Jesenicah, s katerim bo rešena tudi nova lokacija za nogometno igrišče. Še vedno pa bo ostalo vprašanje zbiranja finančnih sredstev za ureditev sodobnih igrišč, toliko potrebnih za rekreacijo jeseniškega delavca in za razvoj kvalitetnega športa na Jesenicah.

J. Vidic

Odslej tudi planinski dan

V planinskem gostišču v Dražgošah je bil minulo soboto zvečer 23. redni posvet predstavnikov planinskih društev Gorenjske, ki ga je sklicalo planinsko društvo Železniki v sodelovanju s koordinacijskim odborom. Posvet je bil zelo pester in zanimiv, saj so na njem obravnavali vsa najvažnejša vprašanja planinske organizacije. Veliko govora je bilo tudi o bližnji redni letni skupščini planinske zveze Slovenije, ki bo 20. aprila letos v Ljubljani in na kateri bodo sodelovali tudi delegati z Gorenjske — po dva iz vsakega društva. Prav tako je bilo veliko govora o bodočem delu koordinacijskega odbora planinskih društev Gorenjske in koordinacijskega odbora mladinskih odsekov za Gorenjsko. Za predsednika koordinacijskega odbora so ponovno izvolili Franja Klojčnika.

Na tem posvetu so med drugim tudi sklenili, da bodo v začetku sezone organizirali krajši seminar za vse oskrbnike planinskih postojank, na katerem naj bi le-te seznanili z nekaterimi stališči odbora in jim dali konkretne napotke za vodenje planinskih postojank. Če pomislimo, da je preteklo leto planinske domove po Sloveniji obiskali prek 800 tisoč gostov, potem je razumljivo, da so ti ukrepi nujni. Prav zaradi tako velikega obiska — vse več je tudi tujcev, predvsem Italijanov, Nemcev, Avstrijcev in drugih — vodstva planinskih organizacij menijo, da bi bilo treba denar za ureditev najnujnejših sanitarij, skladišč, razsvetljave, vodnih zajetij in notranje opreme v visokogorskih planinskih postojankah črpati iz sredstev, ki jih je planinska organizacija dobila od republike in iz sklada za vzdrževanje visokogorskih objektov. Pri postojankah v Julijcih in Karavankah pa bo kaj kmalu treba urediti prostore za spuščanje helikopterjev, saj bo, zaradi pomanjkanja nosačev, v bodoče le tako mogoče zagotoviti redno preskrbo.

Na zboru je bilo sprejetih tudi več pomembnih sklepov o pripravi raznih prireditev, predavanj, izletov in podobnega. Odločili so se tudi, da bodo v Sloveniji uvedli planinski dan, ki naj bi bil vsako leto v začetku septembra. Tega dne naj bi vsi organizirani planinci in drugi ljubitelji gora množično odšli v planine in tako manifestirali planinsko dejavnost.

—an

Planinci v Žireh so dogradili svoj dom

Minulo nedeljo popoldan je bil v planinski postojanki na Goropekah 18. redni letni občni zbor planinskega društva Žiri, ki je zelo dobro uspel. Društvo je v zadnjem obdobju lepo napredovalo. Zgradilo je namreč nov planinski objekt, ki sedaj služi ne samo planincem, ampak tudi drugim ljubiteljem gora in narave ter nedeljskim izletnikom in domačinom. Z izgradnjo garaž in terase ter z napeljavo centralne kurjave so dom dokončno uredili in tako že v celoti služi svojemu namenu.

Na občnem zboru so sklenili, da bodo v bodoče posvetili več pozornosti društvenoplaninskemu delu, predvsem kar se tiče vzgoje najmlajših članov in ostalih prebivalcev. Posebna skrb bo veljala delu mladinskega odseka. Le-ta šteje sedaj 116 članov (mladincev in pionirjev), od tega 36 iz Zgornjega Logatca. Vseh članov pa ima društvo 251. Obenem so ugotovili, da je treba oživiti ter razširiti aktivnost propagandnega in markacijskega odseka. Občni zbor je izrekel priznanje celotnemu dosedanjemu odboru, posebno pa društvenemu gospodarju in predsedniku društva Zdravku Kosmaču.

—an

V NEKAJ STAVKIH

Prispevki za cesto so zbrani — Odbor za asfaltiranje ceste Trata—Adergas v dolžini 1200 metrov je pred kratkim zaključil z zbiranjem prostovoljnih prispevkov. Zbrali so nekaj več kot 3 milijone starih din. Največ so prispevali vaščani vasi Adergas, saj so zbrali skoraj 2 milijona starih din. Visok znesek pa je tudi razumljiv, saj bo njim cesta največ koristila. Vsak dan namreč hodi iz Adergasa na bližnjo postajo Trata več kot 80 delavcev, ki se vozijo v kranjske tovarne.

Ostali denar pa so prispevali vaščani Trate, Velesovega in Praprotne police. Če bo vreme ugodno, bodo v kratkem že začeli delati. — J. T.

Velesovo — Letošnja zima je hudo prizadela tudi ceste, za katere skrbi krajevna skupnost Velesovo. Na zadnji seji sveta krajevne skupnosti so se dogovorili, da te ceste, ki jih je za 7 km, popravijo. Vaščani so pesek s prostovoljnim delom posuli po cestah. — J. T.

Velesovo — Pred nedavnim so v Velesovem gostovali igralci KUD France Prešeren iz Trnovega z Linhartovo veseloigro Ta veseli dan ali Matiček se ženi. — J. T.

Prodam

Prodam dve mladi KRAVI tik pred telitvijo. Selo 32, Žirovnica 1417

SADNA DREVESCA jablane in hruške najboljših sort imama na zalogi. Drevesnica Vilfan Franc, Dorfarje 34, Žabnica 1401

Prodam nekaj KROMPIRJA saski. Strahinj 12, Naklo 1482

Prodam 10 m BUKOVIH DRV in 1 m³ DESK cofaric po zmerni ceni. Zg. Besnica 48 1483

Dam v najem dve NJIVI. Sr. Bitnje 74, Žabnica 1484

Prodam KRAVO. Bašelj 33, Preddvor 1485

Prodam LATE za kozolec. Sp. Besnica 30 1485

Prodam GNOJ. Naslov v oglasnem oddelku 1487

Prodam skoraj nov TRAKTOR holder 12 KM z dvojnim pogonom. Pavlič, Mošnje 20, Radovljica 1488

Prodam nov polavtomatični traktorski SADILEC krompirja. Praše 2, Kranj 1489

Prodam 5 mesecev brejo TELICO. Sp. Brnik 66, Cerklje 1490

Prodam SADIKE za živo mejo. Smledniška 41, Kranj 1491

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroška cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152 — Naročnina: letna 32, polletna 16 N din, cena za eno številko 0,50 N din. Mali oglasi: beseda 1 N din, naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Prodam dva PRAŠIČA od 60-70 kg težka. Sr. vas 55, Šenčur 1492

Prodam zazidljivo PARCELO v bližini Kranja. Naslov v oglasnem odelku 1493

Menjam PESO za SLAMO. Naslov v oglasnem oddelku 1494

Prodam mlado KRAVO s teletom ali po izbiri. Naslov v oglasnem oddelku 1495

VALILNA JAJCA, težke ali lahke pasme, kokoši ČRNE BARVE kupim pa 1 N din kom. Sporočite število kokoši na naslov Pavlin Franc, Pivka 45, Naklo 1496

Prodam NJIVO na Trbojskem. Voklo 67, Šenčur 1497

Prodam malo rabljen kombinaran OTROŠKI VOZIČEK in okroglo STAJICO. Naslov v oglasnem oddelku 1498

Stavbeni LES za ostrešje takoj prodam. Bejska c. 2, Tržič 1499

Motorna vozila

Ugodno prodam RENAULT -major 8. Zibler, Tržič, Koroška 13 1500

Prodam PRIKOLICO za osebni avto. Dam tudi na ček. Naslov v oglasnem oddelku 1501

Prodam MOTOR BMW 250 ccm po zelo ugodni ceni. Posave 13, Podnart 1502

Prodam FIAT - 1300. Visoko 48, Šenčur 1503

FIAT 750, letnik 1966 prodam. Konjar, Smlednik 3 1504

Kupim VW 1200 ali fiat 1300 dobro ohranjen do 5 let starosti. Ponudbe poslati pod (Plačam v gotovini) 1431

Kupim

Kupim SLAMOREZNICO s puhalnikom. Naslov v oglasnem oddelku 1432

Kupim sakov enobrazdni OBRAČALNIK. Prebačevo 27, Kranj 1505

Stanovanja

Prodam novo HIŠO z vrtom v Lipcah št. 43, Jesenice

Med Kranjem in Škofjo Loko vzamem v najem večjo SOBO s souporabo kuhinje. Kozmetika »CVETA« na Skali Kranj 1507

3-članska družina išče STANOVANJE po možnosti s svojim vhodom v okolici Kranja. V zameno naredim tudi kleparska in inštalaterska dela. Ponudbe poslati pod »Pošten« 1508

SOBO išče mirna uslužbenka v Kranju ali okolici. Ponudbe poslati pod »april« 1509

Iščem prazno SOBO v Kranju. Ponudbe poslati pod »neopremljena« I. 1510

SOBO prazno ali delno opremljeno iščem v Kranju ali okolici. Nartnik Rezka, tovarna IBI Kranj 1511

Zaposlitve

Iščem VARUHINJO mlajšo upokojenko ali dekle z vseljem do varstva otrok za 7 mesecev starega fantka od 6. — 14. ure. Ostalo po dogovoru. Klobučarstvo, Titov trg 12. od 15. ure dalje 1512

Iščem žensko za varstvo otroka vsakih 14 dni v dopoldanskem času. C. na Klanec 57, Kranj 1513

Kmetovalci!

Vabimo vas, da nas obiščete na spomladanskem Gorenjskem sejmu v Kranju od 12. do 22. aprila 1969.

Ugoden nakup kmetijskih strojev na kredit.

Se priporoča Kmetijska zadruga SLOGA Kranj

SPREJMEM MIZARSKEGA POMOČNIKA. Uranič Maks, Žeje 4, Komenda 1514

Opravljam vsa ZIDARSKA in umetniška dela po konkurenčni ceni. Hribar Ivan, Hudo 21, Radomlje 1515

Izgubljeno

V petek sem izgubila DENARNICO z dokumenti. Poštenega najditelja prosim, naj vrne listine, denar pa obdrži. Štirn, Vodice 1516

Preklici

Podpisani Rozman Leopold, Zg. Bitnje 44 preklicujem in obžalujem vse žaljivke, ki sem jih dne 17. 3. 69. izrekel proti Čuk Mariji iz Zg. Bitnja 19. Zahvaljujem se ji, da je odstopila od tožbe. 1517

Obvestila

Obveščam cenjene stranke, da dobite DOMAČE SUHO MESO, »šunko«, »rolšunko« in vrat za 18 N din na kg pri KALANU Francu, mesarija, Kranj-Stražišče 1467

Razpisna komisija AVTOOPREME Tržič, Koroška c. 17 razpisuje prosta delovna mesta za dva kvalificirana STRUGARJA.

V poštev pridejo tisti, ki so odslužili kadrovski rok. Prijave s potrebno dokumentacijo pošljite na upravo podjetja. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

CENTRAL

Ljubitelje malega golfa obveščamo, da je od 1. 4. 1969 dalje odprt

MALI GOLF

pri športnem parku v Kranju

Pri igranju malega golfa vam želimo veliko razvedrila.

CENTRAL KRANJ

Za posledicami prometne nesreče nam je nenadoma preminil v 30. letu starosti naš dragi

Cvetko Dolhar

uslužbenec TBC Golnik

Leži v Predosljah št. 21 pri Kranju. Na pokopališče v Predosljah ga bomo spremili v četrtek, 3. aprila 1969, ob 16. uri

Žalujoči: žena Marica, hčerka Barbka, mati, oče, setra, bratje in ostalo sorodstvo

CENTRAL

KRANJ

Obiščite NOVO PRODAJALNO RIB

Z OTVORITVIJO NOVE RIBARNICE NA TRŽNICI V KRANJU SMO ZAPRLI RIBARNICO V TAVČARJEVI UL. ŠT. 1.

RIBARNICO NA TRŽNICI oskrbuje Z MORSKIMI RIBAMI

DELAMARIS IZOLA

Nesreče v zadnjih dneh

V petek, 28. marca, je na Jesenicah nekaj pred šesto uro zjutraj voznik osebnega avtomobila Jože Markeš, roj. 1897, z Jesenic, zapeljal s postajališča na cesto in tam trčil v osebni avtomobil, ki ga je vozil Janez Senica iz Radovljice. Pri trčenju vozil je bil Janez Senica laže ranjen, na vozilih pa je za 7500 N din škode.

V petek popoldne je na cesti prvega reda med Jeprco in Mejo počila zadnja leva zračnica osebnemu avtomobilu, ki ga je vozil Ivan Bradeško iz Goričan. Avtomobil je pri tem zaneslo na levo stran ceste, kjer se je prevrnil na streho. Voznik ni bil ranjen, na avtomobilu pa je za okoli 6000 N din škode.

V Brodeh nad Škofjo Loko je v nedeljo zvečer Janez Potrebuješ iz Vinharjev v blagem ovinku zavozil z mopedom s ceste v jarek in se prevrnil. Pri padcu se je voznik ranil po glavi in prsih, tako da so ga odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Vozil je vinjen brez vozniškega dovoljenja na neregistriranem mopedu.

V Hotavljah je v nedeljo popoldne zavozil v potok Volaščico voznik osebnega avtomobila Franc Mežek iz Gaberka. Nesreča se je pripetila, ko je voznik z neprimerno hitrostjo pripeljal v blagi ovinek. Ranjen ni bil nihše, na vozilu pa je za 6000 N din škode.

V ponedeljek, 31. marca, je v ljubljanski bolnišnici umrl Florjan Dolhar z Golnika, za posledicami nesreče, ki se je pripetila v soboto, 29. marca, nekaj pred deseto uro zvečer na cesti Predoslje—Kokrica. Osebni avtomobil, ki ga je vozil Florjan Lebar iz Predoselj, je dohiteval vprežni voz, ki ga je vodil pokojni Dolhar. Avtomobil je od zadaj trčil v vprežni voz. Pri tem je bil Florjan Dolhar huje ranjen, medtem ko sta bila voznik osebnega avtomobila in sopotnik laže ranjena. Škode na vozilih je za 11.000 N din.

V križišču Ceste 1. maja in Zupančičeve ulice v Kranju je v ponedeljek, 31. marca, popoldne voznica osebnega avtomobila Angela Šenk izsiljevala prednost pred avtomobilom, ki ga je vozila Duša Vehovec iz Kranja. Angela Šenk, ki se je učila na praktični vožnji in je imela poleg sebe inštruktorico, je pri zavijanju v levo trčila v osebni avtomobil Vehovčeve. Nastala je samo materialna škoda za okoli 5000 N din. L. M.

Cesta prek Brega do Bleda?

Luknje, luknjice, jame, brezna in prepadi na cesti Žirovnica—Breg so dobro znani. Končno so zadnje dni le našli cestarja, ki po svojih močeh krpa to cesto.

V programu komunalnih del v jeseniški občini, je v drugi prioriteti zajeta tudi cesta za Breg, ki naj bi jo asfaltirali drugo leto. Za asfaltiranje je predvideno (predračunska vrednost) 16 milijonov S din.

Če bodo to cesto drugo leto res asfaltirali, potem predlagam odbornikom občinske skupščine in občinskim upravnim organom, da prej dobro razmislijo o naslednjem predlogu:

Po cesti od Žirovnice, skozi Breg, čez most v Piškovci in mimo Zasipa se že zdaj lahko pride z avtomobilom na Bled. To je zelo kratka pot, ki za polovico skrajša potovanje do Bleda. In ne samo to. Pot prek Save v Piškovci je že zdaj zelo zanimiva, zato ob poletnih časih tod često srečamo blejske turiste, ki se sprehajajo, pa tudi avtomobiliste. Točno sredi savskega mosta v Piškovci je meja med radovljiško in jeseniško občino. Dobro bi bilo, če bi z obeh strani delno (vsaj za meter) razširili in asfaltirali cesto. Radovljičani bi pri tem imeli manj stroškov, ker imajo že asfaltirano cesto do Zasipa. Vsekakor bi morali predstavniki radovljiške in jeseniške občine razmisliti o tem predlogu, da bi morebiti drugo leto obe občini planirali asfaltiranje in usposobitev ceste od Žirovnice prek Brega do Bleda.

J. Vidic

Minula zima je močno poškodovala tako asfaltne kot makadamske ceste. Marsikateri lastnik avtomobila je v najtežjih dneh za svoj avtomobil, ko so ceste »cvetele«, raje pustil svoje vozilo v garaži in se vozil z avtobusom. Ti so moral: voziti po kakršni koli cesti, morda tudi prenapolnjeni, saj pri nas še ne velja zakon o omejenem številu potnikov v avtobusih. Morda je prav zaradi teh vzrokov počila prednja desna os avtobusu podjetja Creina med Kranjem in Brnikom. Na srečo je bil avtobus prazen, ko ga je zaneslo s ceste na njivo. — Foto: F. Perdan

Občni zbor organizacije RK na Zlatem polju

Na rednem občnem zboru krajevne organizacije rdečega križa Zlato polje — Kranj so pregledali delo organizacije v preteklem letu in ugotovili, da je bilo zelo uspešno.

Aktivisti rdečega križa na Zlatem polju se ne morejo ravno pritoževati nad številom krvodajalcev, saj so jih v zadnjih petih letih evidentirali prek 430. Poudarili pa so, da je še vedno precej ljudi, ki se te humane akcije še niso udeležili. Pri tem so omenili, da bi se vsi šoferji morali zavedati, da sami zelo pogosto potrebujejo to dragoceno tekočino, vendar pa je njihov odziv na krvodajalsko akcijo zelo slab.

Članstvo v organizaciji na Zlatem polju stalno narašča. Letos je poraslo kar za 33 odstotkov. Ugotavljajo pa, da bi morali svoje vrste še razširiti, zato so na občnem zboru o tem sprejeli tudi ustrezen sklep.

Lani je z območja krajevne organizacije rdečega križa Zlato polje odšlo na Debeli rtič kar 22 socialno šibkih in zdravstveno ogroženih otrok, kar je slaba četrtina vseh otrok, ki so lani bivali na Debelem rtiču iz kranjske občine. S tem seveda še ni rečeno, da je na njihovem področju največ zdravljenja potrebnih otrok, pač pa gre zasluga sami organizaciji in prizadevanju njenih članov. Za dva otroka je organizacija plačala tudi celotno oskrbnino. Skrbi za otroke s šibkim zdravjem tudi letos ne bodo opustili.

Lani jim je lepo uspela tudi akcija zbiranja rabljenih oblačil. Pomoč v obleki in obutvi je dobilo petdeset občanov na njihovem območju.

Ob koncu zbora so dosedanjega predsednika, ki bo te dni praznoval 70-letnico, Franca Štiglica, predlagali za priznanje — zlati znak — centralnega odbora jugoslovanskega rdečega križa. Franc Štiglic je namreč 20 let aktivno delal v organizaciji rdečega križa. Občni zbor ga je izvolil za častnega predsednika organizacije rdečega križa Zlato polje.

L. M

V ponedeljek je bila med krvodajalci z Gorenjskega tudi kranjska gimnazija. Na zavodu za transfuzijo krvi v Ljubljani je dalo kri 41 dijakov višjih razredov gimnazije s predavatelji. Med krvodajalci je bil tudi 4.c razred, v katerem se je na krvodajalsko akcijo prijavilo vseh 24 dijakov z njihovim razrednikom Klančarjem vred. — Foto: F. Perdan

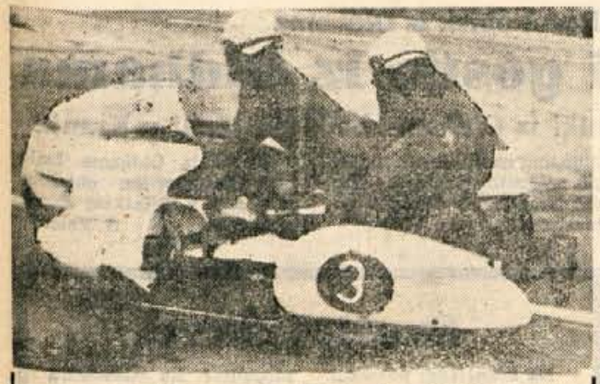

Velika nagrada Loke 1969

Visoke startnine

Dirka za veliko nagrado Loke 69 bo ena največjih mednarodnih cestno hitrostnih tekmovanj v letošnjem letu, zato organizacijski komite pričakuje kvalitetno udeležbo. Temu ustrezne seveda morajo biti tudi startnine in honorarji za najboljše v posameznih kategorijskih razredih. Zanje je vodstvo dirke namenilo prek 20 milijonov starih din. Višina startnine ni enaka za vse nastopajoče, ampak se izoblikuje na osnovi dogovora med prireditelji in dirkačem. Nanjo vpliva kvaliteta prijavljenca, zlasti rezultati minule sezone. Čim boljši so, tem večja je vsota, ki jo tekmovalec dobi za udeležbo na dirki. V nasprotju s startnino pa se nagrade za osvojeno prvo, drugo, tretje ali katerega od ostalih boljših mest določajo vnaprej. Posebna premija (5000 N din) čaka tistega dirkača, ki bi mu uspelo izboljšati lani doseženo rekordno hitrost v enem krogu — 140,503 kilometra na uro. Postavil jo je Avstralec John Dodds na 500 kubičnem motorju znamke Norton.

Poimenski seznam nastopajočih, ki jih bomo letos 23., 24. in 25. maja gledali v Škofji Loki, še ni dokončno izdelan. Prireditelj bo na prenovljeno, 4500 metrov dolgo tekmovalno progo skušal privabiti kar največ asov tega zanimivega športa. Večina tekmovalcev ima stroje najnovejše izdelave, z letnico 1969. Vedeti moramo namreč, da predstavljajo dirke kot je škofjeloška, najboljšo reklamo za tovarne motorjev. In na kakšnih strojih bodo vozili nastopajoči? Gre za izdelke najbolj znanih svetovnih proizvajalcev tekmovalnih motociklov. Naj omenimo samo nekatere: Kreidler, Tomos, Suzuki, Honda, Ducati, Bultaco, Derby, Kawasaki, Yamaha, Bianchi, Benelli, MZ, Aermacchi, Norton, AJS, BMW itd.

Pravila, ki se jih morajo držati nastopajoči in organizatorji, so zelo stroga. Pravilnik tekmovanja mora biti usklajen z določbami FIM. Le-te na primer zelo natančno govorijo o tem, kakšna je lahko oprema dirkačev. Prijavljenec, ki ni nastopil na treningu, ki ni dal pregledati stroja in drugih stvari, ali tisti, ki ni zavarovan po veljavnih mednarodnih predpisih, ne sme startati na glavni prireditvi. Zelo stroga so tudi pravila glede same vožnje. Vsak tekmovalec na progi mora svojemu nasprotniku, če je ta hitrejši, omogočiti varno prehitevanje. Spreminjanje smeri vožnje v ovinkih ni dovoljeno. Dirkač, ki sprejme pomoč od gledalcev ob progi, izgubi vse pravice do pogodbene startnine. Edinole v primeru padca je dovoljeno pomagati vozniku, da čim hitreje spravi stroj nazaj na stezo.

I. G.

PK Triglav tretji

V nedeljo je bilo v zimskem bazenu v Beogradu končano V. zimsko prvenstvo Jugoslavije v plavanju. Kranjski plavalci in plavalke so dosegli spet odličen uspeh. V ekipni konkurenci so namreč zasedli tretje mesto. Po pričakovanju so zmagali tekmovalci Primorja iz Reke. Na drugo mesto pa se je uvrstil Jadran iz Splita. Največ uspeha so na letošnjem prvenstvu zabeležile Pečjakova, Švarčeva, Mandeljčeva in Šmidova, med plavalci pa Slavec in Košnik.

Na osnovi tega tekmovanja so določili tudi mladinsko državno reprezentanco v plavanju, ki bo nastopila od 3.—5. aprila v Rostocku na troboju Poljska — NDR — Jugoslavija. V reprezentanci bosta tudi dve Kranjčanki, in sicer Švarčeva in Mandeljčeva.

Zlata puščica za Nagliča

Tekmovanja za Zlato puščico so med kranjskimi strelci vse bolj priljubljena. Kljub dokaj zahtevnim normam se jih vsako leto udeležuje veliko število tekmovalcev. Tudi letošnje občinsko prvenstvo za Zlato puščico je imelo veliko udeležbo. Kar 64 tekmovalcev se je pomerilo na nedeljskem tekmovanju v strelskem domu v Iskri.

Po dosedanjih dosežkih je veljal za najmočnejšega strelca z zračno puško Vinko Frelih, lanski občinski in republiški prvak. Letos uspeha ni ponovil. Zmago in plaketo mu je odvzel z odličnim rezultatom Franc Naglič. Dobro sta se uvrstila tudi mladinec Lozar in Globočnik ter članica Šlibarjeva, ki je zasedla odlično 11. mesto.

Prihodnjo nedeljo, 6. aprila, pa bo v Zadružnem domu na Primskovem republiško prvenstvo za Zlato puščico. Vinko Frelih bo imel težko nalogo, saj mora braniti lani osvojeni naslov najboljšega slovenskega strelca. Iz Kranja bo na tem prvenstvu nastopilo 5 tekmovalcev.

Rezultati: 1. Naglič (SD Stane Kovačič) 547, 2. Frelih (SD Bratstvo - enotnost) 532, 3. Prestor (SD Stane Kovačič) 529, 4. Lozar 527, 5. Černe 525, 6. Malovrh (vsi Iskra) 517, 7. Lombar (SD Tugo) 514, 8. Globočnik (SD Iskra) 512, 9. Žmitek (SD Tone Nadižar) 508, 10. Hafner (SD T. Berčič) 508 itd.

B. Malovrh

Šport v kratkem

NOGOMET — V drugem spomladanskem kolu so gorenjski predstavniki v republiških ligah igrali takole: Slavija : Triglav 1:0 (1:0), Kranj : Piran 2:2 (0:1), LTH : Slovan 3:3 (2:1), Litija : Kamnik 2:2 (0:2).

ROKOMET — V prvem kolu II. dela prvenstva so tržiški rokometaši gostovali v Ormožu in izgubili srečanje s 15:17 (7:9).

NAMIZNI TENIS — Na republiškem turnirju za mladince, mladinke, pionirje in pionirke so od gorenjskih predstavnikov dosegli najboljša mesta naslednji: v konkurenci pionirjev je bil Kranjčan Ramovš tretji, Stare pa je zmagal med mladinci. V ekipni konkurenci so pionirke Triglava zasedle tretje mesto, na enako mesto so se uvrstili tudi pionirji kranjskega Triglava, mladinci so zasedli drugo mesto, mladinke Triglava pa tretje.

Občinska liga Kranja v namiznem tenisu

Sava najboljša

V kranjski občini je bilo pred dnevi končano doslej najbolj množično ekipno prvenstvo kranjske občine v namiznem tenisu. Nastopilo je namreč kar 26 ekip, ki so bile razdeljene po kvaliteti v pet razredov. Drugi del prvenstva je bil zanimivejši kot prvi. Najzanimivejše in najkvalitetnejše igre so bile vsekakor med ekipami prvega razreda. Zasluženo je prvo mesto pripadlo ekipi Save. Pohvaliti je treba predvsem naslednje ekipe: Savo, Žabnico, Naklo, Duplje, Triglav, Olševek in Kranj, kakor tudi marljive organizatorje, komisijo za namizni tenis pri občinski zvezi za telesno kulturo Kranj. Končni vrstni red je bil naslednji:

I. RAZRED

Sava	10	9	1	47	: 20	19
Naklo I	10	7	3	43	: 20	17
Žabnica I	10	7	3	42	: 24	17
Voklo I	10	3	7	26	: 40	13
Duplje I	10	2	8	32	: 46	12
Triglav I	10	2	8	26	: 48	12

II. RAZRED

Dijaški dom	8	7	1	38	: 13	15
Voklo II	8	6	2	33	: 18	13
Proleter	8	4	4	25	: 22	12
Kranj I	8	3	5	22	: 25	11
LIK	8	0	8	0	: 40	0

III. RAZRED

Storžič	8	8	0	40	: 6	16
Duplje II	8	5	3	29	: 24	13
Žabnica II	8	5	3	27	: 20	13
Visoko I	8	2	6	26	: 30	10
Trboje	8	0	8	0	: 40	0

IV. RAZRED

Triglav II	10	7	3	27	: 25	17
Naklo II	10	7	3	35	: 25	16
Olševek	10	4	6	26	: 34	14
Preddvor I	10	6	4	30	: 26	13
Podbrezje	10	4	6	28	: 32	12
Proleter II	10	2	8	20	: 43	10

V. RAZRED

Voklo III	10	9	1	47	: 28	19
Kranj II	10	6	4	36	: 30	16
Triglav III	10	5	5	36	: 26	15
Žabnica III	10	4	6	31	: 31	14
Visoko II	10	4	6	27	: 43	13
Preddvor II	10	2	8	10	: 46	6

P. Didič

TOVARNA VIJAKOV PLAMEN KROPA

razpisuje

(javno licitacijo)

za prodajo stanovanjske hiše št. 5 v Kamni gorici na dan 30. aprila 1969 ob 10. uri v tajništvu tovarne PLAMEN v Kropi

1. Predmet natečaja so naslednji objekti:

a) stanovanjska hiša v Kamni gorici št. 5, stoječa na parc. št. 75 hiša in dvorišče 440 m², parc. št. 91/3 travnik 110 m², parc. št. 74/1 vrt 227 m², pripisana k vložku štev. 513 k. o. Kamna gorica.

Izklicna vrednost 48.660,00 N din.

Stanovanjska hiša ni vseljiva.

2. Vsi nastali stroški v zvezi s pogodbo tega razpisa, sodnih taks in davka na promet z nepremičninami gredo v breme izklicevalca — kupca.

3. Udeleženci natečaja morajo pred pričetkom natečaja vplačati pri podjetju varščino v višini 5000 N din, ki se ob neuspeli dražbi vrne, pri uspešni pa vzame na račun kupnine in nastalih stroškov.

Tržičani in Jeseničani v Avstriji

Preteklo nedeljo so alpski smučarji Tržiča in Jesenic gostovali na tradicionalnem tekmovanju v Bleibegu v Avstriji.

Najboljši med posamezniki je bil Jeseničan Mirko Klinar (13. mesto), medtem ko je Tržičanka Maja Kramar med ženskami osvojila odlično šesto mesto. Jeseničan Marolt je bil 17., Tržičan Soklič 19., Aljančič 33. in Meglič 36. (oba Tržič)

-dh

ŠTAJERSKA in KOROŠKA v REVOLUCIJI osrednja proslava štajerskih in koroških partizanskih enot pohoda XIV. divizije in ustanovitve OF slovenije

27. aprila 1969 VELENJE

Jeseničani za Velenje

Letos, 27. aprila, bo v Velenju osrednja slovenska proslava štajerskih in koroških partizanskih enot, pohoda XIV. divizije in ustanovitve OF. Uradni naziv prireditve je »Štajerska in Koroška v revoluciji«. Republiški odbor za organizacijo vodi dr. Jože Brilej, občinskega pa inž. Peter Krapež, predsednik skupščine občine Velenje.

V pisarni sindikata železarne Jesenice je bil v petek sestanek predsednikov družbenopolitičnih organizacij jeseniške občine, na katerem so med drugim razpravljali o organizaciji in propagandi za odhod Jeseničanov na proslavo v Velenje. V tem pismu bodo poslali vsem sindikalnim podružnicam pismo s priporočilom, naj tisti dan organizirajo izlet v Velenje. Tudi avto-moto društvu bodo predlagali, naj organizira izlet svojih članov z osebnimi avtomobili na proslavo. Na splošno pa so bili soglasni, da bi se z Jesenic morala proslave udeležiti predvsem mladina. J. V.

O razvoju gospodarstva in družbenih služb

V ponedeljek popoldne sta se na 22. seji sestala oba zbora jeseniške občinske skupščine. Prva in hkrati glavna točka dnevnega reda je bila razprava o smernicah razvoja gospodarstva in družbenih služb za leto 1969. Odborniki so najprej pregledali rezultate gospodarjenja v minulem letu in sprejeli tudi smernice razvoja za letos. V smernicah so predvsem poudarili, da je treba uresničevati sanacijski program železarne, od katerega namreč ni odvisen le obstoj železarne marveč tudi celotna družbena in gospodarska dejavnost v občini.

Razen tega so se v smernicah zavzeli tudi za hitrejši razvoj terciarnih dejavnosti. Pri tem so poudarili, da je treba izkoristiti vse prednosti, ki jih ima občina na področju gostinstva in turizma. Med drugim so v smernicah tudi zapisali, da je z boljšo organizacijo in modernizacijo dela treba odpravljati vsa tista delovna mesta, ki onemogočajo osebne dohodke nad 50 do 60 tisoč starih dinarjev na mesec. Takšna odločitev je sicer v nasprotju s stališčem slovenskih sindikatov, ki so se zavzeli, da bi osebni dohodki letos ne smeli biti manjši od 60 tisoč starih dinarjev, pri čemer pa ne bi smeli ukinjati delovnih mest. Jeseniški odborniki so namreč menili, da edino uspešni proizvodni rezultati in ustrezna organizacija lahko zagotavljajo takšne osebne dohodke. A. Ž.

Kulturni obisk iz Oldhama

Dobrodošli gostje iz Oldhama

Mladi pevci in godbeniki iz Oldhama bodo nastopili v Kranju

V okviru sodelovanja med mestoma Kranj in Oldhama (Anglija) — letos bo minilo že deset let, odkar sta obe mesti navezali prijateljske stike — bosta v četrtek zjutraj prispela na šestdnevni obisk v Kranj mladinski zbor in godba glasbenega centra iz Oldhama. 66 mladih prebivalcev iz Oldhama bo tako v okviru kulturnih izmenjav vrnilo obisk pevskemu zboru France Prešeren iz Kranja, ki je že gostoval v Oldhamu.

58-članski mladinski pevski zbor in pihalni orkester bosta v kranjski občini priredila več nastopov oziroma koncertov. Za prebivalce kranjske občine bodo pripravili dva koncerta. Prvi bo v petek, 4. aprila, ob 19.30 v dvorani občinske skupščine, drugi pa v ponedeljek, 7. aprila, ob 16. uri v osnovni šoli v Preddvoru. Razen tega bodo pripravili poseben koncert za šolsko mladino. Ta bo v soboto, 5. aprila, ob 11. uri v dvorani kranjske občinske skupščine. Godba glasbenega centra pa bo priredila v ponedeljek, 7. aprila, ob 11. uri na Titovem trgu v Kranju še promenadni koncert.

Skupino prebivalcev Oldhama bo vodil direktor za glasbeno vzgojo gospod Pritchett, mladinski pevski zbor bo nstopal pod vodstvom glasbenega organizatorja pri Komiteju za vzgojo v Oldhamu gospoda Johna B. Boyca, godbo glasbenega centra pa bo vodil starejši učitelj za pihalne instrumente pri Komiteju za vzgojo v Oldhamu gospod George S. Thorpe.

Na ta kulturni obisk so se v Kranju še posebno pripravili. Tako bodo gostje obiskali tovarno Iskro, šolo France Prešeren in Gorenjski muzej. Ogledali si bodo nekatere naravne lepote na Gorenjskem, sprejel pa jh bo tudi predsednik občinske skupščine Slavko Zalokar. Razen tega so na programu tudi srečanja z mladinci iz kranjske občine, ki so v minulih letih že letovali v Oldhamu.

Ker bo ta obisk nedvomno pomenil hkrati tudi nevsakdanji kulturni dogodek, pričakujemo, da bo prijatelje iz Oldhama na koncertih in drugih srečanjih pozdravilo čimveč Kranjčanov oziroma prebivalcev kranjske občine.

Gostje iz Oldhama bodo med šestdnevnim obiskom stanovali v Dijaškem domu v Kranju. A. Žalar

Srečko Skrt

Na kranjskem pokopališču se je včeraj velika množica ljudi; športnikov in družbenih delavcev poslovila od 54-letnega javnega tožilca Srečka Skrta. Neizprosna bolezen ga je v pičlih šestih tednih odtrgala od dela in ga spravila pod rahlo zemljo. Govorniki v imenu družbeno-političnih in telesnovzgojnih organizacij, v imenu delovne skupnosti in stanovskih kolegov so poudarjali pokojnikovo vlogo kot pravnika in tožilca v obrambi človeka in družbe, kakor tudi njegovo vestnost in požrtvovalnost pri ustanavljanju in razvijanju vseh oblik udejstvovanja ljudi v samoupravni družbi.

Srečko je izhajal iz revne družine devetih otrok skromnega železničarja iz Mosta na Soči, ki se je po prvi svetovni vojni, po italijanski okupaciji, preselila v Radovljico. Tu je Srečko končal osnovno šolo, zatem gimnazijo v Kranju ter kljub vseh socialnim težavam 1940 leta še pravno fakulteto v Ljubljani.

S svojo napredno idejo in udejstvovanjem v radovljiškem društvu Sokol pa Srečko ni mogel najti zaposlitve. Na odsluženju vojaščine ga je vojna vihra zajela v Sarajevu, odkoder so ga Nemci odpeljali v vojno ujetništvo. Onemogočeno mu je bilo vsako sodelovanje v korist pravice in svobode. Prav zato pa se je po vrnitvi 1945. leta z vso vnemo lotil dela in nalog kot pravnik in tožilec kot športnik in organizator. Kot tak je bil najprej znan na Jesenicah, zatem v Grosupljah, v Brežicah in v Novem mestu, od 1961. leta pa v Kranju. Njegovo poklicno delo je bilo zlasti zahtevno v tistih težkih in še razburkanih povojnih letih, ko ni bilo dovolj le znanje, marveč je bila potrebna še velika mera revolucionarnosti, požrtvovalnosti, samoodrekanja in ljubezni do svobode, do pravice slehernega človeka in mlade, nastajajoče samoupravne družbe. A poleg tega si je Srečko utrgal vedno dovolj časa za sodelovanje v drugih organizacijah in organih in celo v pevskem zboru. Z največjim veseljem pa je organiziral telesnovzgojno in športno dejavnost v Novem mestu kot v Kranju. Vrsto let je bil predsednik občinske zveze za telesno kulturo v Kranju, organizator in duša TVD Partizan in v tej dejavnosti zavzemal vidna mesta tudi v republiškem in zveznem merilu. Ob vsem tem pa ni nikdar odklanjal dela in odgovornosti v številnih drugih družbeno-političnih organizacijah, začenši od ZK in SZDL pa do raznih komisij, da se izognemo golemu naštevanju tolikih funkcij.

Poleg mnogih zastav, praporov in vencev so v pogrebnem sprevodu nosili tudi 7 njegovih res zasluženih odlikovanj in plaket, med katerimi je bila tudi medalja dela z zlatim vencem. Člani njegove oziroma sorodne delovne skupnosti — tožilstva in sodišča, ki so ga v zadnje slovo tudi sprejeli v avlo njihove nove stavbe, pa so ves denar in prispevke za cvetje dali za gradnjo onkološkega instituta v Ljubljani, kjer je pokojni Srečko tudi dotrpel.

Tekmovanje učencev

Na pobudo Janeza Svoljška, ravnatelja osnovne šole »Tone Čufar« na Jesenicah, so predstavniki družbenopolitičnih organizacij jeseniške občine načelno sprejeli sklep, da finančno podpro organizacijo partizanskega kviza za učence osnovnih šol jeseniške občine. Tekmovanje bo posvečeno 50-letnici ustanovitve KPJ, 100-letnici železarne in 25-letnici ustanovitve jesenško-bohinjskega odreda. Učenci naj bi na tekmovanju odgovarjali na vprašanja o razvoju železarstva na Jesenicah, o predvojnem revolucionarnem delavskem gibanju na Jesenicah in o razvoju narodnoosvobodilnega boja v jeseniški občini.

Tekmovanje bo 8. maja v gledališču »Tone Čufar« na Jesenicah, za zmagovalne ekipe pa so predvidene lepe nagrade.

J. V.